An. III. Nr. 2. Aprilie—Iunie 1931.

P 11
6

ARHIVELE BASARABIEI

REVISTĂ DE ISTORIE ȘI GEOGRAFIE

A

MOLDOVEI DINTRE PRUT ȘI NISTRU

Sub conducerea d-lor
T. G. BULAT și C. N. TOMESCU
Profesori universitari

PUBLICAȚIE TRIMESTRIALĂ

BIBLIOTECA ORIENTARĂ
... Kirileanu-Piatra Neamț
Nr. 24.695
Data

CHIȘINĂU
Tipografia Eparhială „Cartea Românească"
1931.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ NEAMȚ
Fond „G.T.K."
P. II. 6

An. III. Nr. 2 Aprilie—Iunie 1931

Arhivele Basarabiei

REVISTĂ DE ISTORIE ȘI GEOGRAFIE
A
MOLDOVEI DINTRE PRUT ȘI NISTRU

Rușii caută metale în Moldova
(1810)

de **T. G. Bulat.**

O examinare mai atentă a împrejurărilor din Rusia ne duce la constatare că aceasta împărăție a avut un deosebit tact de colonizare. Prin aceasta înțelegem o tendință de exploatare sistematică a bogățiilor pe care le avea o țară, oarecare, ajunsă supt stăpânirea ei. Am dat cu alt prilej, în aceasta publicație, exemple, cum Rușii căutau la noi tamazlâcuri alese de oi și specii superioare de pomi. In rândurile care urmează constatăm cum aceași usurpatori, ca adinioară Romanii, au căutat în țărna noastră metale, mai mult, sau mai puțin, prețioase. Vistierul Roset Roznovanu le punea la îndemână cele necesare exploatării, și le da și instrucții, să le zicem, geo-mineralogice. In Iulie 1810 se luau măsuri pentru primirea «d-lui obăr hitenfelvalter al 8-lea clas Eifeldu", care era cum se vede, un German de origină însărcinat cu explorarea ținuturilor noastre. Ilie Kogâlniceanu [1] tatăl lui Mihail,—superiorul bărbat politic de mai târziu al neamului românesc,—fu însărcinat să meargă pe la toate „acele țănuturi unde este cunoscut, că să afla vinile metalurilor spre arătare cercetării". Se indică cele patru ținuturi, adică acela al Sucevii, al Neamțului, al Bacăului și al Putnei, unde „sânt și să află metaluri de tot felul și alte neminerale, și cărbuni de pământ, precum s'au găsit la ținutu Bacău" Este interesantă mărturie lui Roznovanu, că aceste izvoare de bogăție au fost date, intenționat, uitări, de frica Turcilor!

Se mai amintește de pământul pentru „sticlărie proastă ce s'au ivit la ținut Hărlăului". Se iau măsuri pentru ușurarea trans-

1. Iorga N. *Mihail Kogălniceanu.* Scriitorul, omul politic și Românul. Buc. Socec. f. a.

porturilor şi a exploatărilor şi se mai hotărăşte ca „d-lui banul Andronache Donici", care nu este altul decât juristul [1], să fie pururea lângă d-lui „oberhetenfervalter Eifeld"

In 17 Septembrie 1810 se comunică Senatorului că se vor împrumuta bani exploratorului din Visterie „până îi vor veni din nauntru"; Şi în adevăr, la 23 aceiaşi lună, i se dădură 300 galbeni olandezi.

La 26 Noembrie 1810 Andronache Donici îşi cerea plata, muncii sale, dela Divan. Pe lângă răsplata materială el mai solicită, pe baza descoperirilor de mine, pe care le făcuse, timp de două luni, un certificat dela Rusul, prezident Divanurilor româneşti, lucru, ce i-ar face plăcere toată viaţa sa. La 28 Sept. Roznovan comunică lui Crasno Milaşevici că s'a poruncit ispravnicului de Neamţ să se dea lui Eihfeld câte „8 plăeşi călări, şi înarmaţi care să-i poarte de grijă a-i schimba pă toată săptămâna". In ziua următoare se vesteşte că s'a dat ordin ispravnicului de Suceava, să ia măsuri, să facă patru bordeie „spre şidere oamenilor ce au să lucreză la apa Ursului pentru aflarea metalurilor".

Că această tentativă de exploatare sistematică a dus la oarecare rezultate se constată şi din faptul, că muncitorii—robi oarecum—primesc scutiri de dări! Interesantă şi declaraţia din 1811 a aceluiaşi Roznovan, că în apele Moldovei n'au fost căutatori de aur, dar că în Ţ. Romanească au fost şi „sănt" aurari.

Lucrările au continuat până târziu. La 7 Aprilie 1812, Roznovan întreba dacă mai este nevoe „a să afla acolo purtător de grijă pe lângă lucrătorii metalurilor". Iar la 13 August acelaş an, după încheerea păcii deci, se comunica prezedentului Divanurilor, intr'o formă, de oare care mândrie, că cei 1440 lei cari au fost împrumutaţi „oberghiter veralterului" s'au întors înapoi a Visterie. A fost prin urmare o muncă continuă de doi ani de zile şi care de sigur, a adus la rezultate pe care deocamdată nu le cunoaştem!

---

1. Rădulescu Andrei, *Juristul Andronachi Donici* An. Ac. Rom. Mem. Ist. 1930.

I [1].

Milostivului stăpăn Vasile Ivanovici

Spre urmare poruncii înalt ex. v. ce s'au dat cătră mine din zi întâio Ioli supt nr. 1087 am cinsti cu plecaciune, a arăta pre milostivului stăpăn că, asupra mergerei d-lui obăr hitenfelvalter al 8-le clas Eifeldu cu cinovnicii cei de munți, și meșteri, pentru cea cu amăruntul videre și cercetare a mineralilor. Intocma după cuprindere poruncii înalt ex. voastre s'au luat toate măsurile spre înlesnire acei cu sporire înplinire slujbii ce este pusă asupra me, după ce înaltă a înpărățeștii sale măriri svănta voință. Adică mai întâio înpreună cu d-lui s'au hotărât rânduire unui cinovnic din visterie anume Ilie Kogălniceanu, ca să margă pe la toate acele țănuturi unde este cunoscut că să află vinile metalurilor spre arătare cercetării.

Al doile, fiindcă după toate ștințăle sămnele metalicești, în pămăntul Moldovii nu să află, la alte locuri decăt la patru țănuturi ce sănt de munte, și mai întâio la țănutu Sucevii în munții Dorna și Șarul, acolo unde sănt văzute vine metalicești, și unde mai întâio trebue să margă numiții la acești munți, și la locul ce să numește Baea. Spre aceasta s'au gătit păruncitoare cărți, cătră ispravnicii acestui țănut a Sucevii, ca îndată după sosire rânduitului cu cinovnicul de aice, din oamenii țănutului cei mai cu știință alegând unul cu tot creditul să-l întovărașască ca aeve să margă la acele locuri înpreună cu o povățuire temeinică și cu toată porunca cătră locuitori părții locului, spre orice însemnare dându-li-se și cai la locurile acele unde nu sănt poște. Al doile ținut la care să află mineralicești vine iaste ținutul Neamțului unde urmeaze a întra cercetători după ce vor săvărși cu videre munții ținutului Sucevii, acolo iarăși asămine, după asămine poruncii ce s'au dat cătră dregători, vor săvărși cu toată pierierghie încredințare metalurilor ce să vor găsi.

Al treile de acolo vor întra la ținut Bacăului, întru care munță, lăngă alte metaluri să află și ocna sării, păcura și un felio de asămănată ca ceara neagră materie, care poate să fie din vinele păcurii, și pliroforisindu-se după poruncile ce s'au dat și cătră

1. „*Dela*“ nr. 1322. Arh. Senat. Chișinău.

ispravnicu acelui ţinut ca să dea cel mai cu ştiinţă om, spre arătare locurilor unde să află sare şi celelalte metaluri. De acolo vor întra în ţinutu Putnii în munţii Vrăncii, unde iarăşi că ieste sare, şi să arată în faţa pământului. Iaste cunoscut şi ştiut, pentrucă şi prubă s'au trimis după procatohul înalt ex. v. în Rosie. Dar apoi ieste ideea că să află şi alte sămne metaliceşti. In scurt supt nedejde mă aflu îndatorit cu plecaciuni a arăta înalt ex. v., că la aceste patru ţinuturi în munţii pământului ce sănt cătră Bucovina i Transilvanie, sănt şi să afla metaluri de tot feliol şi alte neminerale, şi cărbuni de pământ, precum s'au găsit la ţinutu Bacău. Dar acele vine în ce chip sănt, sau temelnice de vor fi, nu să poate şti, pentruncă dela epohi decând pământul s'au supus stăpânirei otomaniceşti au fost ascunsă şi tăgăduite semnile metaliceşti acoperite şi părăsite ca se nu-s vediască spre a nu să pricinui cu vedire lor vre o nepriinţă ţării, cu rânduire a însuşi ocărmuitorilor turci, pentru scoatire metalurilor şi cu înpilarea ţării, când nu vor fi găsit să scoată suma care o vor socoti, a materiilor metaliceşti. Intr'acest chip dar cine au cutezat a descoperi vre un adevăr? supt o îngrijire de o nepriinţa ca aceasta. Şi pentru acea nici iaste cunoscut vre o felorime a metalurilor din tot locul, nici temeinica fiinţă, decăt o idee adevărată ca să-i află sămnile, şi trebue să fie. In alte locuri metaluri nu să pot socoti că vor fi, decăt pământ pentru steclărie proastă, ce s'au ivit la ţinut Hărlăului. Dar pănă să va face cercetare acestor patru ţiuuturi de munte voi face şi eu o pătrunzătoare luare aminte, dacă pe ţinutu Hotinului sau a Sorocăi va fi vre un sămn miliralicesc, şi voio îndestula cu ştiinţă după această pe înalt ex. v.

Aceasta ştiinţa să va da şi d-lui oberhiitenfervlter şi sănt cu cinste.

Al înalt ex. v. pre milostivului stăpăn plecată slugă.

Roznovan Roset vistier

1810 Iolie 11
Eşi

II.

Prea milostivul meu stăpăn Vasile Ivanovici.

Primind cu plecaciune porunca cătră mine a înalt ex. v. pre milostivul stăpăn din 16 Iolie supt nr. 1312 mă găsesc îndatorat cu plecăciune a face răspuns înalt ex. v. asupra celor cuprinse

pentru mergire d-lui ober hetenfervalter Eifeld cu cinovnicii de munte spre căutare vinelor mineralicești.

Că îndată s'au făcut patru cărți a Divanului cu ce mai pre larg cuprinderc cătră toți ispravnicii pământului, ca ori unde să vor arăta înpărățeștii cinovnici aceștie și anumi feștecare să-i îndestuleză cu toată știința, să-i primiască cu toată cuviința să-i înlesniască, cu oameni săpători și cu ori ce din cererile ci vor face, și între altele să să îngrijască și pentru ce întru siguranție călătorie din loc în loc, dăndu-li-să și caii trebuincioși dela poște și den sate cu plată cailor acelor de poștă căte 10 parale de ceas și acelor de țara căte 6 parale numai, cu îndatorire ca ori unde va va fi trebuință și unul din ispravnici să să afle spre urmare trebuinței.

Aceste patru cărți să vor da ca să fie în măinile înpărățeștilor cinovnici de munte. Iar apoi copii s'au scos și întovărășindu-și cu cărți a Divanului să pornesc pe la toate țănuturile a Moldaviei i a Basarabiei. Și nu rămăne cuvănt că ori unde să vor arată, orice ajutorio și știință vor ceri vor primi-o cu îndestulare și întru nimică zăticnire nu va fi, căci întru acești cărți s'au dat de obște porunci și cătră toți stăpănii moșiilor, cătră orăndatori și cătră vătafi ca deschizănd brațăle să priimască pe randuițăe cinovnici nezăticnit a faci ori unde toate cercetările, supuindu-să și dregătorii și toți de obște întru o gre răspundere la ce mai mică zatecnitoare urmare.

După aceasta s'au rănduit întocmai după cuprindire poroncii înalt ex. v. pe d-lui banul Andronache Donici ca să fie pururе lăngă d-lui ober hetenfervalter Eifeld. Iar pentru doi tălmaci, s'au hotărăt căte 100 lei leafă pe lună. Și d-lui banul Donici s'au însărcinat a găsi plătindu-să și progonul cailor d-lui banului Donici și a tălmacilor din visterie pământească.

Nerămănând dar nimică din căte s'au căzut și gătindu-să astăz toate aceste, care din cuprindere cărților îndestulă pliroforie vor ave și cinovnicii înpărățești cu plecaciune înplinindu-ni datorie me arat înalt ex. voastre.

Cu osabită cinste și plecăciune sănt a înalt ex. voastre pre milostivul stăpăn pre plecată și ascultătoare slugă.

Vistiernic Roznovan Roset

1810 Iolie 18
Eși

III.

Prea milostivul meu stăpăn Vasile Ivanovici

Cu plecacione am primit poronca înalt ex. voastre din 25 Săpt. supt nr. 2544 în pricina lucrării metalurilor. După poronca înalt ex. voastre iată să închid aice cinci poronci cu tălmăcire rusască ca să-s înlesniască pe acei ce le vor ave a cumpăra proviantul trebuincios pentru lucrători cu preţul cuviincios, şi a li să da cară cu plată de progron pentru ducire proviantului aceluia la locul cuviincios. Alte zăci poronci cu locuri deschisă ca să-s de cară pentru ducire butucilor. Şi osăbit o carte cătră ispravnicii de Niamţ ca să înlesniască pe un derscigher Laptev să poată cumpăra 100 puduri păine, şi cu cară de a lacuitorilor să o poată duci la Bistricioară, rămăind cu toată supunire a înalt ex. v. pre milostivului meu stăpăn plecată şi ascultătoare slugă.

Iordachi Roset Roznovanu

No. 884
1810 Săpt 26

IV.

Cătră... Vasălie Ivanovici Divanul Cnejiei Moldovii

Spre răspunsul cuprindirei predlojăniei înalt ex. voastre supt no. 2926 din 16 a lunei trecute Octombrie în pricina jalobei d-lui banului Andronache Donici cu cerire de 170 galbeni ce i-ar fi cheltuit în vreme umblării d-lui spre arătare metaliceştilor locuri. Are cinste Divanul a arăta înalt ex. v. că cerăndu-să de la numitul ban izvod l-au şi înfăţăşat arătătorio şi cumprinzătorio de suma aceasta de mai sus. Dar după strămtorire de bani întru care se află acum visterie pământiască însuşi d-lui banul după socotinţa Divanului s'au primit cu îndestulare de 700 lei numai. Când dar va fi primită această socotinţă şi de cătră înalt ex. v. Divanul va ave răspuns spre urmare.

Gavriil M. şi Exarh

Costache Ghica logof. Constantin Balş logof.

810 Noembr. 26 Eşi

No. 859.

V.

Excellence!

Il est bien connû à Votre Excellence non seulement mon zéle et mon émpressement pour accomplir avec exactitude les ordres de votre Excelence que j'avois reçu à mon départ pour les montagnes. Sur la découverte des mines, mais aussi, toutes les peines, que j'ai enduré en ces lieux difficils pendant deux mois consecutifs, aussi les decouvertes de riches mines que j'avois fait d'avance dans les montages nommées Oursouls à Krontze et Kirilo et à Dorna et sur la rivière de Bogata et Sasca, dont j'ai en l'honneur de presenter à Votre Excellence des echantillons par la main de monsieur Croupinski comme aussi les considersbles déconvertes posterieures de differantes mines, qui malgré toutes les récherches reiterées qu'on avoit fait dans les tems passés, on n'a pas parvenir à les découvrir.

Je supplie votre Excellence avec profond respect de mettre en consideration mon exacte service, selon le certificat que j'ai porte a votre Excellence de la part du M-r Obergütenvervalter Eichfeld et pour récompence de mes traveaux de vouloir bien me gratifier d'un certificat de votre Excellence pui sera pour moi et pour ma maison lé don le plus précieux et en fidelle mémoire pour toute ma vie de sa bienveillance.

Andronaki Donitz Banno

1810
le 27—9-bre

VI.

Cătră... Vasili Ivanovici Krasno Milosevici Divanul Cnejiei Moldoviei

S'au înțăles cu plecăciune celi cuprinsă prin predlojenie înal ex. v. de supt n. 3906 pentru mulțămire ce ar trebui să să facă lăcuitorilor ce s'au aflat în lucrare cercării locurilor metalicești, după arătare cinovnicului înpărătesc domnul ober-ghiter-fervalter, din al 8-le clasis Eihfeld, de osărdie lor întru aceasta. Divanul socotește că pentru doi oameni din no. de 87 oameni ce cuprinde

zvodul acelor lăcuitori, carii să însamniază de d-lui cinovnicul mai osârdnici, şi cu idea în slujba aceasta a aflării metalurilor, să li să de cărţi la mănă, pentru dare, şi slujba lor osăbit de săteni, şi cu uşurinţă mulţămitoare. Iar celoralalţi 85 să li să rănduiască căte doi lei de om pe lună de la casa răsurilor într'un an de zile că este îndestul pentru dănşii aceasta răsplătire. Pentru care şi facem arătare, ca fiind unită şi socotinţa înalt ex. v. sa aibă Divanul poruncă de urmare, căci a să faci şi pentru cielalţi 85 cea ci să face pentru cei doi mai aleşi, nu numai că este de păgubire visteriei, dar să da şi pricină de stricăciune satelor de unde sănt şăzători, scoţându-să din cislile lor, şi aşăzându-să cu dare osăbită.

Gavriil M. şi Exarh

Costache Ghica logof.

Constantin Balş logof. Iordache Roset Roznovan

1811 Ianuar 6
Eşi

No. 3166.

VII.

Milostivul meu Domn Vasile Ivanovici

Am înţăles cele cuprinsă prin poronca înalt ex. v. de supt no. 3321 ca cercetând cu lămurire de cătă sumă oameni să întrebuinţa în vreme Domnilor spre lucrare aurului den apele Moldovii Bogata, Sasca şi Sontob, şi căt aur anumi s'au fost luat din apele aceste pe tot anul, să fac ştiut înalt ex. v.

Cu plecăcione înştinţăm că acest lucru Divanului şi visteriei este cu totul necunoscut şi nici oameni au fost rănduiţi de cătră Domn pentru scoatere aurului. Nici să ţine minte vreodată că s'au obicinuit a să scoata aur din apele Moldovei. Iar la Ţara românească s'au obicinuit şi sănt şi aurari.

Rămăn . . .

Iordache Roset Roznovan

1811
Iolie 29 Eşi

Ştiri catagrafice din Biserica Moldovei în 1809.

de **Const. N. Tomescu.**

Exarhul şi mitropolitul Gavriil dăduse poruncă chiriarhilor din Moldova să prezinte tablouri numerice, preferabil şi nominale, „pentru căti mănăstiri şi schituri, călugări, bisărici, preoţi, diaconi, ipodiaconi şi ţărcovnici scutiţi" sunt în eparhii.

In dosarul nr. 56/1809 din arhiva Consiliului eparhial Chişinău se găsesc cîteva răspunsuri.

Datele chiar şi cele numerice, sunt destul de însemnate.

Deocamdată dăm loc ştirilor din eparhia Huşului, prezentate de episcopul Meletie la 1809 Aprilie 18, şi din eparhia Romanului, trimise de episcopul Gherasim tot la 1809 Avgust 20.

IZVOD DE MĂNĂSTIRI I SCHITURI CE SĂ AFLĂ IN EPARHIE SFINTEI EPISCOPII HUŞU — 1809.

ŢINUTUL SOROCĂI

Schitul Călărăşeuca, închinat la sf. Mormînt, egumen Dosoftei ieromonahul, are 11 călugări.
Schitul Verijănii, a pămăntului, egumen Partenie ierom. are 2 călug.
„ Rughii, „ „ Teofil „ „ 5 „
„ Cosăuţii, „ „ Onisăfor „ „ 11 „
„ Sorocăi, „ „ Antonii „ „ 7 „
„ Japca, „ „ Nicandru „ „ 19 „
„ Lamanuva, „ „ Mihail „ „ 9 „
„ Poiana, „ „ Serafim „ „ 12 „
„ Dobruşei, „ „ Serafim „ „ 102 „
„ Coşleuca, „ maici „ Mitrofana monahie are 49 căl.
„ Curăturile, „ „ „ Trafina „ „ 65 „

ŢINUTUL LĂPUŞNII

Mănăst. Căpriana înch. la sf. Munte, eg. Antim arhim. are 9 călug.
Schitul Condriţa, a pămîntului, egumen Serafim ierom., „ 15 călug.
„ Suruceni, „ „ Serafim „ „ 8 „
„ Hîncu, „ „ Văsiean „ „ 34 „

ŢINUTUL FĂLCIULUI

Schitul Brădiceştii, a pământului, egumen Antim ierom. are 12 căl.
„ Vladnicu „ „ Ioanichi „ „ 5 „

Suma călugări 261, călugăriţe 114

Izvod de bisărici, preoţi, diiaconi şi ipodiaconi sau ţercovnici, ce să află în eparhie sfintei episcopii Huşu—1809.

Ţinutul	Sorocăi	biserici	149,	preoţi	279,	diiaconi	20,	ţercovnici 41
„	Lăpuşnii	„	56	„	115	„	30	„ 61
„	Hotărniceni	„	14	„	43	„	5	„ 13
„	Codrului	„	13	„	24	„	1	„ 8
„	Grecenii	„	9	„	20	„	—	„ 1
„	Fălciului	„	105	„	161	„	25	„ 149
		Suma	346	„	642	„	81	„ 273

Scriere cu cuprindere pentru mănăstirile i schiturile din eparhia episcopiei Romanului şi pentru părinţii şi maicele ce să află în fieştecare.

I. ŢINUTUL ROMANULUI

1. *In mănăstirea Adormirii din Roman, metoh mănăstirii sf. Spiridon din Iaşi †*

1. arhimandrit Gherasim, egumen, moldovan
2. ieromonah Paisie, moldovan
3. monah Iorest, ardelian

2. *In mănăstirea Doljăştii, cu hramul sf. Troiţe, care iaste a eparhiei şi are epitropi boeri pământeni. †*

1. ierodiacon Veniamin, igumen, moldovan
2. ierom. Gherasim moldovan
3. ierom. Dionisie „
4. ierodiac. Vartolomeu „
5. „ Daniil „
6. ierodiac. Ioanichie moldov.
7. monah Benedict, grec
8. „ Climent, muntean
9. „ Nicodim „
10. „ Varlaam, „
11. „ Teodosie, moldovan

3. *In schitul Giurgeştii, cu hramul Tăierii cinstitului Cap al Botezătorului, al eparhiei*

1. ieromonah Ieronim, nacialnic, moldovan
2. ierodiacon Paisie, moldovan
3. monah Benedict, „
4. „ Casian, „
5. monah Ilarion, moldovan
6. „ Ghenadie, „
7. „ Rafail „
8. preot Vasilie, rînduit acolo sub canon, moldovan.

4. *In schitul Tabăra, cu hramul Trei Erarhi, al eparhiei.*

1. monah Nicanor, sîrb.
2. „ Ghervasie, rus
3. „ Teodosie, „
4. monah Visarion, rus
5. „ Leon, moldovan
6. ieromon. Ioan Cîrcel, mold.

5. *In schitul Drăgeştii de sus, cu hramul sf. Voivozi, al eparhiei*

1. monah Tarasie, purtătoriu de grijă, moldovan
2. monah Varlaam, moldovan.

6. *In schitul Drăgeştii de gios, cu hramul Tăierea cinstitului Cap al Botezătorului, al eparhiei.*

1. ierom. Savva, nacialnic moldov.
2. ierodiacon Varlaam, „
3. „ Veniamin „
4. monah Atanasie, „
5. monah Panteleimon, moldov.
6. „ Vichentie, „
7. „ Isaia, „

7. *In schitul Dialul mare, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ierom. Epifanie, rus, nacialnic
2. ierom. Serapion, „
3. monah Antonie, rus
4. „ Nicodim, moldovan

8. *In schitul Tisa, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ierom. Filaret, nacial. ardelian
2. monah Pahomie. ardelean
3. „ Antonie, rus
4. „ Vlasie „
5. monah Matei, muntian
6. „ Epifanie, bulgariu
7. „ Macarie, moldovan.

II. ŢINUTUL BACĂULUI

9. *In mănăstirea Adormirii, în tîrgul Bacăului, iaste metoh Trii Erarhilor din Iaşi* †

1. ieromonah Antim, moldovan.

10. *In schitul Măstăcanul, cu hramul Schimbarea la faţă, al eparhiei*

1. ierom. Isaia, nacialn., moldovan
2. „ Silvestru, „
3. „ Cornilie, „
4. monah Ioasaf, „
5. monah Savva, moldovan
6. „ Gherasim „
7. „ Vasian, „
8. „ Visarion „

9. Gheorghie, ispitelnic, moldov.
10. Grigorie, „ „
11. Grigorie, „ „
12. monah Calistru, ungurean
13. „ Ghenadie „
14. monah Visarion ungurean
15. „ Oancea, „
16. Ştefan ispitelnic, „
17. monah Alexie, muntian

11. *In mănăstirea Bogdana, cu hramul sf. Troiţi, a Mitropoliei* †

1. monah Ioan, igumen, moldovan.
2. ieromonah Dositei, „
3. „ Sofronie „
4. „ Vitalie, „
5. monah Arsenie, moldovan
6. „ Tarasie, „
7. preot Daniil, rus
8. monah Ilarion, „

12. *In mănăstirea Caşinul, cu hramul sf. Voivozi, a sf. Mormînt* †

1. ierodiacon Ierotei, igumen, grec.

13. *In schitul Buciumii, cu hramul sf. Nicolai, al eparhiei*

Un ieromonah Dositei, nacialnicul schitului Pralea din ţinutul Putnii, iaste aicea vechil nacialniciei.

1. ieromonah Teofan, moldovan
2. monah Serafim, „
3. „ Nectarie, „
4. „ Silvestru, „
5. „ Onufrie, „
6. monah Nicodim, moldovan
7. „ Daniil, „
8. „ Savva, „
9. „ Isaia, grec

14—15. *In mănăstirea Bunei Vestirii şi în mănăstirea Adormirii din Tîrgul Ocnelor, a Ivirului* †

1. arhiman. Meletie, igum., grec
2. ieromonah Ioasaf, ungurian
3. monah Onufrie, moldovan
4. monah Antonie, moldovan
5. „ Filaret, „

16. *In schitul din Măgura Ocnelor, cu hramul Bunei Vestiri, a mănăstirii sf. Spiridon din Iaşi*

1. ierom. Ioanichie, nacial. mold.
2. „ Ghenadie „
3. monah Atanasie, „
4. monah Visarion, moldovan
5. „ Ioanichie „
6 „ Nicodim, „

17. *In mănăstirea Berzunţu, cu hramul Adormirii, închinată la Lavră* †

1. ierom. Antim, vechil igumeniei, grec
2. ieromonah Nicodim, rus
3. ierodiacon Iosaf, moldovan.

18. *In schitul Cotumba, cu hramul sf. Troiți, al eparhiei*

1. monah Pahomie, nacial., mold.
2. ierom, Lavrentie, „
3. monah Antonie, muntian
4. „ Aaron, ungurian

19. *In schitul Asău, cu hramul Intrării în biserică, al eparhiei*

1. ieromonah Mihail, nacialnic, moldovan
2. preotul Vasile Lupan, ispitelnic, moldovan
3. monah Cozma, moldovan
4. monah Manasie, moldovan
5. „ Spiridon, „
6. „ Efstatie, „
7. „ Isaia „

20. *In schitul Dărmănești sau Latoșu, cu hramul sf. Troiți, al eparhiei*

1. ieromonah Daniil, nac. mold.
2. „ Partenie, „
3. „ Silvestrru „
4. monah Eftimie, moldovan
5. „ Dionisie, „

21. *In schitul Uturii, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ierom. Ioanichie, nacialnic, moldovan
2. ierom. Sofronie, ungurean
3. monah Daniil, ungurean
4. „ Teofil, moldovan
5. „ Gherasim, „

22. *In mănăstirea Tazlăului, cu hramul Nașterii Precistii, a sf. Mormînt †*

1. ierodiac. Partenie, igumen, grec
2. ierom. Calinic, moldovan
3. monah Sinesie, moldovan

23. *In schitul Frumoasa, cu hramul Nașterii sf. Ioan Botezătoriul, al sf. Mormînt †*

1. monah Serafim, nacialnic, sîrb
2. „ Sofronie, moldovan
3. „ Gherasim „
4. monah Visarion, moldovan
5. „ Ioanichie, „

III. ȚINUTUL PUTNII

24. *In schitul Tarnița, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ierom. Ioil, nacialnic, moldov.
2. monah Silvestru „
3. „ Antonie, „
4. monah Iosif, moldovan
5. „ Dionisie „

25. *In schitul Drăguşanii, cu hramul sf. Nicolai, al eparhiei*

1. ieromonah Macarie, nacialnic, moldovan
2. monah Antonie, moldovan
3. „ Pahomie, „

26. *In schitul Gheuca, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ierom. Isaia, nacialnic, mold.
2. monah Ghedeon, „
3. monah Atanasie moldovan

27. *In schitul Pralea, cu hramul sf. Nicolai, al eparhiei*

1. ierom. Dositei, nacial., moldov
2. ieromon. Pahomie, „
3. ierodiacon Leon, „
4. monah Paisie, „
5. monah Evghenie, moldovan
6. „ Ioanichie. „
7. „ Casian, „

28. *In schitul Trotuşanul, cu hramul sf. Nicolai, metoh mănăstirii Bogdana.*

Purtătoriu de grijă Dositeu, nacialnic schitului Pralea

1. ieromonah Vitalie, moldovan
2. monah Nichifor, moldovan
3. „ Iorest, „

29. *In mănăstirea Soveja, cu hramul Naşterii Domnului, al sf. Mormînt. †*

1. ieromonah Simeon, igumen, grec

30. *In mănăstirea Vizantiea, cu hramul Înălţării cinstitei Cruci, închinată la sf. Munte. †*

1. Ierom. Ignatie, igumen, grec
2. „ Ioachim, moldovan
3. preot Ilie, moldovan
4. monah Mihail, „

31. *In mănăstirea Mera, cu hramul sf. Inpăraţi, închinată la Vatoped †*

1. arhim. Zaharia, igumen, grec
2. ierom. Ghedom, moldovan

32. *In schitul Dumbrăviţa, cu hramul sf. prooroc Ilie, închinat la Mitropolie.*

1. ieromonah Hrisant, nacialnic, moldovan

33. *In schitul Tarniţa, cu hramul Adormirii, al eparhiei.*

1. ieromonah Gherasim, nacialnic, moldovan
2. ieromonah Ipolit, rus
3. monah ştefan, rus
4. „ Teodor, moldovan
5. „ Mihail, „

34. *In schitul Varnița, cu hramul sf. Nicolai* să află numai un părinte Dometian, dichiu al mănăstirii Niamțului, purtătoriu de grijă acolo, iar părinți statornici nu sunt; metoh al mănăstirii Niamțului.

35. *In schitul Lepșa, cu hramul Nașterii Precistii, al eparhiei.*

1. ieromon. Rafail, nacialnic, moldovan
2. ieroman. Matei, moldovan
3. „ Ioanichie „
4. „ Nicodim, „
5. „ Iorest, „
6. „ Ilarion, „
7. monah Daniil, „
8. „ Vitalie, „
9. „ Mihail, „
10. „ Timotin
11. monah Sevastian, moldovan
12. „ Ioil, „
13. „ Gherman, muntian
14. Sofronie, ispitelnic, moldov.
15. Lavrentie, „ ardelian
16. Bratu, „ moldovan
17. Gheorghie, preot, ardelian
18. Iani, ispitelnic, moldovan
19. Sandu „ „
20. Ioan, „ „
21. monah Evtimie „

36. *In schitul Vrăncii, cu hramul Adormirii, al eparhiei.*

1. ieromon. Varlaam, nacialnic moldovan
2. ieromon. Teodosie, moldovan
3. monah Tarasie, „
4. „ Teofil, „
5. „ Teoctist, „
6. „ Ionisie, „
7. monah Iosif, moldovan
8. „ Teodosie, „
9. „ Sarchidon, „
10. „ Macarie, „
11. „ Ioanichie, „
12. Ștefan, ispitelnic, moldov.
13. monah Nicodim, ardelian

37. *In schitul Bulucul, cu hramul Pogorîrii sf. Duh, închinat la mănăstirea Niamțului.*

1. ieromonah Gherasim, nacialnic, moldovan
2. ieromon. Atanasie, muntian
3. monah Savva, moldovan
4. „ Iosif, „
5. „ Samuil, „
6. „ Pavel, „
7. monah Dionisie moldovan
8. „ Serapion, „
9. „ Evtimie, „
10. „ Cozma, „
11. Ioan, ispitelnic „
12. Costadin „ „

38. *In mănăstirea prooroculuí Samuil din tîrgul Focșăni, a mănăstirii sf. Spiridon din Iași. †*

1. ieromonal Hrisant, igumen, muntian

39. *In mănăstirea cu hramul Adormirii din tîrgul Focșănii, închinată la Vatoped. †*

1. ieromonah Zaharia, grec

40. *In schitul Căpătacul, cu hramul sf. Nicolai, al eparhiei*

1. monah Nichifor, muntian
2. monah Ioachim, muntian

41. *In schitul Scînteia, cu hramul Adorimrii, al eparhiei.*

1. monahie Sosana, nacialniță, moldovancă.
2. shimnica Marta, moldovancă
3. „ Natalia, „
4. „ Manasia, „
5. monahie Margarita „
6. „ Magdalina, „
7. „ Casandra, „
8. „ Serafima „
9. „ Salomi, „
10. „ Fevronia, „
11. „ Smaranda, „
12. „ Dionisia, „
13. „ Dionisia, „
14. „ Sevasti, „
15. „ Casiani, „
16. „ Dionisia, „
17. monahie Stefanida, mold.
18. „ Mariana, „
19. „ Rufia, serbă
20. „ Epraxia, mold.
21. „ Afia, muntiancă
22. „ Marta, moldov.
23. „ Sofia, „
24. „ Efrosini „
25. „ Olimbiada „
26. „ Marta, „
27. „ Atanasia, „
28. „ Manasia, „
29. „ Melania, „
30. „ Pelaghia, „
31. ispitelnică Irina „
32. „ Maria, „
33. „ Maria, „

IV. ȚINUTUL TECUCIULUI

42. *In mănăstirea Răchitoasa, cu hramul Adormirii, închinată la sf. Munte. †*

1. ierom. Teofil, igumen, grec
2. „ Ioanichie, moldovan
3. ierom. Gherontie, moldovan
4. ierodiacon Elisei, „

43. *In schitul Beldmianul, cu hramul Intrării în biserică, al eparhiei*

1. ierom. Vonifatie, nacial., rus
2. „ Stahie, „
3. monah Simeon, „
4. „ Natest, „
5. „ Zosima, „
6. monah Ignatie, rus
7. „ Teodor, „
8. „ Gherasim, „
9. ispitelnic Filip, „

44. *In schitul Toflea, cu hramul Intrării în biserică, al eparhiei.* †

1. ierom. Ioanichie, nacialnic, moldovan
2. monah Atanasie, rus
3. „ Epifanie, moldovan
4. monahie Atanasia, ruscă de 70 ani
5. „ Mistradia, ruscă, 60 „
6. „ Alipiana, „ „ 50 „

45. *In schitul Buzduganul, cu hramul Intrării în biserică, al eparhiei*

1. ierom. Antonie, nacial., mold
2. monah Nicodim, „
3. „ Gherasim, „
4. „ Teodosie, „
5. „ Gherasim, „
6. „ Vasian, „
7. „ Isaia, „
8. monah Serafim, moldovan
9. „ Mihail, „
10. „ Ioanichie, „
11. „ Teofan, „
12. „ Ioanichie, „
13. „ Teoctist, „
14. „ Nichifor, rus

46. *In schitul Crainicii, cu hramul Naşterii Precistii, închinat la mănăstirea Mera.* †

1. ieromonah Natanail, nacialnic, grec

47. *In schitul Gălescu, cu hramul sf. Gheorghie, al eparhiei.* †

1. monahie Matrona, nacialniţă, moldovancă

48. *In schitul Cornii de gios, cu hramul Intrării în biserică, închinat la mănăstirea Dohiar.* †

1. ieromonah Antim, nacialnic, grec

49. *In shitul Ţîcma, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ierom. Isaia, nacialnic, sîrb
2. monah Serafim, „
3. monah Calistru, sîrb

50. *In schitul Poglețu, cu hramul Bunei Vestiri, închinat la Mitropolie.*

1. ierom. Pahomie, nacial., ungur
2. irodiacon Teodosie, moldov.
3. monah Leon, „
4. „ Zinovie, „
5. monah Gherasim, moldovan
6. „ Ioanichie, „
7. „ Rafail, „
8. „ Iorest, „

51. *In schitul Diineţu, cu hramul sf. Voivozi, al eparhiei*

1. ierom. Meletie, nacial., mold.
2. monah Vasian, „
3. monah Ioanichie, moldovan

52. *In schitul Runcu, cu hramul Intîmpinării Domnului, închinat la mănăstirea Precista din Tîrgul Ocnii.* †

1. ieromonah Atanasie, nacialnic, rus

53. *In schitul Năneştii cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. monah Volaam, nacialnic, rus
2. monah Miron, moldovan

54. *In schitul Năneştii cu hramul sf. Troiţe, al eparhiei.*

1. ieromonah Dositei ctitorul, moldovan

55. *In schitul Sihastru, cu hramul sf. Dimitrie, al eparhiei.*

1. ieroshimonah Samuil, nacialnic, moldovan
2. monah Gherontie moldovan
3. „ Isaia, „
4. „ Metodie, „
5. monah Paisie, zaporojan
6. „ Gherasim; moldovan
7. „ Nectarie, ungurian
8. „ Climent, moldovan.

56. *In schitul Buciumenii, cu hramul sf. Troiţe, al eparhiei*

1. monahie Afia ctitoră şi nacialniţă, moldovancă
2. monahie Marta, moldovancă
3. monahie Elisabeta, moldov.
4. „ Casiani, „

V. ŢINUTUL COVURLUIULUI.

57. *In mănăstirea Mavromolul din Galaţi, cu hramul Adormirii, metoh al mitropoliei* †

1. ieromonah Serafim, igumen, moldovan

58. *In mănăstirea sf. Nicolai din Galaţi închinată la Sinai* †

1. ieromonah Atanasie, igumen, critian
2. ieromonah Avvramie, grec

59. *In mănăstirea sf. Gheorghie din Galaţi, închinată la sf. Mormînt* †

1. ierodiac. Samuil, igumen, grec
2. preotul Dimitrie, grec

60. *In mănăstirea sf. Dimitrie, din Galaţi, închinată la m-rea sf. Pavel* †

1. ierom. Grigorie, igumen, grec
2. preotul Dimitrie, grec

61. *În mănăstirea Adormirii din Galați, închinată la Vatoped* †

Un ieromonah Teofil, igumen, grec, iaste igumen și la mănăstirea Răchitoasa din ținutul Tecuciului
1. preotul Ioan, grec.

62. *În mănăstirea sf. Voivozi din Galați, metoh mănăstirii Niamțului* †

1. ieromonah Ignatie, igumen, grec

63. *În mănăstirea cuvioasăi Paraschevii din Galați, a eparhiei* † (aceasta se socotește în rîndul parohiilor—notă în l. rusă).

1. ieromonah Sofronie, purtătoriu de grijă, grec

64. *În schitul cu hramul sf. Nicolai, al eparhiei*

1. ieromonah Neofit, nacialnic, moldovan
2. monah Gherasim, moldovan
3. „ Ghedeon, „
4. „ Ghedeon, „
5. „ Isaia, grec
6. „ Cozma, moldovan
7. „ Ioanichie, „
8. „ Tarasie, „
9. „ Ioanichie, „
10. „ Teodor, „
11. „ Nicodim, „
12. monah Ștefan, moldovan
13. „ Antonie, „
14. „ Iosif, „
15. „ Matei, „
16. „ Ierotei, „
17. „ Iosif, „
18. „ Orest, „
19. „ Metodie, „
20. „ Ierotei, „
21. „ Iosif, „
22. ieromonah Ioanichie „

65. *În schitul Ghiriașa, cu hramul sf. Gheorghie, al eparhiei*

1. monah Daniil, moldovan
2. „ Vasian, „
3. monah Ioanichie, moldovan
4. „ Anastasie, rus

66. *În schitul Pănășești, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ieromonah Atanasie, nacialnic, moldovan
2. monah Ghervasie, moldovan
3. „ Grigorie, muntian

67. *În mănăstirea lui Adam, cu hramul Adormirii, metoh Mitropoliei* †

Igumenul aceștii mănăstiri iaste monahul Ioanichie, și să află la schitul Lipovățu din ținutul Vasluiului.

1. ieromon. Atanasie, moldovan
2. ierodiacon Vichentie, „
3. monah Isihie, „
4. „ Lavrentie, „
5. „ Nicodim, „
6. „ Vlasie, „
7. „ Gherasim, „
8. monah Savva, moldovan
9. „ Dositei, „
10. „ Gherontie, „
11. „ Sevastian, ugurean
12. „ Ioanichi, „
13. „ Zinovie, liah

VI. ŢINUTUL TUTOVEI

68. *In mănăstirea Floreşti, cu hramul sf. prooroc Ilie, închinată la Esfigmenon* †

1. ieromonah Luca, igumen, grec
2. arhim. Teofilact, proestos „
3. iromonah Ambrosie, „
4. preotul Hristodor „
5. monah Avacum, „
6. „ Timoteu, „
7. „ Acachie, „
8. ieromon. Atanasie, moldovan
9. irodiacon Marco, „
10. monah Macarie, „
11. „ Zaharia, sîrb
12. ispitelnic Loghin, moldovan
13. „ Darie, „

69. *In schitul Delenii, cu hramul Adormirii, al eparhiei* †

1. ieromon Pafuntie, nacialnic, muntian
2. ieromonah Gherasim, rus
3. monah Vitalie, „
4. „ Gherontie, „
5. „ Ioasaf, „
6. „ Nicon, „
7. monah Ioil, rus
8. monahia Atanasia, ruscă
9. monah Pahomie, moldovan
10. „ Avramie, „
11. „ Ieremia, „
12. „ Teodosie, „
13. „ Pahomie, „

70. *In schitul Pîrveştii cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei*

1. ieromonah Sofronie, nacialnic, moldovan
2. monah Gherasim, moldovan
3. „ Ghedeon. „

71. *In schitul Orgoeştii Noi, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei.*

1. ieromonah Partenie, rus
2. monah Teofilact „
3. monah Iraclie, rus
4. „ Chiril „

5. monah Nicodim, rus
6. ieromonah Vartolomeu moldovan
7. monah Ruvin, moldovan
8. monah Cornelie, liah
9. „ Hudil „
10. „ Samuil, moldovan
11. ispitelnic Marco, „

72. *In schitul Orgoeștii Vechi, cu hramul Adormirii, al eparhiei.*

1. ieromonahul Ghedeon, rus
2. monah Pahomie, „
3. „ Metodie, „
4. ispitelnic Nichita rus
5. monah Calistru, moldovan
6. „ Ilarie, „

73. *In schitul Bogdănița, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei*

1. monah Macarie, rus, nacialnic,
2. „ Iulian, „
3. „ Ilarie, „
4. „ Atanasie, „
5. „ Antonie, „
6. „ Ioanichie, „
7. monah Serafim, rus
8. Anatolie, sîrb
9. preotul Nicolai ispitelnic, moldovan
10. monah Casian, rus.

74. *In schitul Măgariul, cu hr. sf. apostoli—Adormirii al eparhiei*

1. ieromonah Ghenadie, moldovan
2. ieromonah Efrem, rus
3. monah Ioan, „

75. *In sehitul Crîngul de sus, cu hramul sf. apostoli, al eparhiei*

1. Ierom. Nicooim, moldovan
2. monah Teodosie, moldovan

76. *In schitul Crîngul de gios, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei*

1. ieromonah Iezechil, rus
2. „ Nichifor, moldovan
3. monah Antonie, moldovan
4. „ Nicodim, „

77. *In schitul Rusu, cu hramul Intrării în biserică*

1. monahia Casiani, stareță, moldovancă
2. monahia Casiani, moldovancă
3. „ Marta, „
4. „ Ravica, „
5. „ Margarita, „
6. monahia Dorotia, moldovancă
7. „ Eftimia, „
8. ispitelnică Balașa, „
9. „ Anna, „
10. „ Maria „

78. *In schitul Cîrlomăneştii, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei* †

1. ieromonah Cozma, moldovan
2. monah Atanasie, moldovan
3. „ Spiridon, „
4. „ Serafim, „
5. „ Cornelie, „
6. ispitelnic Teodor, moldovan
7. ispitelnic Teodor, moldovan
8. monahia Sevasti, moldovancă, de 50 ani.
9. monahia Manasia, moldovancă, de 70 ani.

79. *In schitul Fătăciunii, cu hramul Adormirii, al m-rii Golăea din Iaşi* †

1. ieromonah Partenie, igumen, sîrb
2. monah Ipatie, moldovan
3. ieromonah Nichifor „

80. *In schitul Grăjdenii, cu hramul sf. Nicolae, al Vatopedului* †

1. ieromonah Partenie, nacialnic, sîrb
2. preotul Gheorghie, ispitelnic, moldovan
3. monah Ioanichie, moldovan
4. „ Maxim, „

81. *In schitul Cîrţibaşu, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei*

1. ieromonah Iorest, moldovan
2. monah Melhisedec, „
3. „ Iosif, „
4. monah Vasian, moldovan
5. „ Nicodim, „

82. *In schitul Golgota, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei*

1. ieromonah Ghenadie, nacialnic, moldovan
2. monah Teedosie, moldovan
3. „ Chiril, „
4. monah Silvestru, moldovan
5. „ Tarasie, „
6. „ Veniamin „

83. *In schitul Horsova, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei—metoh al mănăstirii Floreştilor*

1. ieromonah Partenie, nacialnic, grec
2. ieromon. Teoctist, moldovan
3. monah Martorie, rus

84. *In schitul Armăşoae, cu hramul soborul sf. Ioan Botezătorul, al eparhiei*

1. ieromonah Iorest, moldovan
2. monah Visarion, „
3. monah Adam, rus

85. *In schitul Lipova, cu hramul Adormirii, al m-rii Niamţului*

1. ieromonah Sofronie, nacialnic, sîrb
2. monah Hariton, sîrb
3. ieromonah Natanail, moldov.
4. monah Serafim, moldovan
5. „ Adrian „
6. „ Iosif, „

VIII. ŢINUTUL VASLUIULUI.

86. *In schitul Dobrovăţu, cu hramul Pogorîrii sf. Duh, al m-rii Zograful din Aton* †

1. arhimandrit Agapie, igumen, grec
2. ieromonah Daniil, sîrb
3. monah Ioanichie, „
4. „ Rafail, „
5. monah Iosif, sîrb
6. ieromonah Iosif, rus
7. monah Anatolie „
8. „ Savatie, „
9. „ Macarie, moldovan

87. *In schitul Porcişănii, cu hramul Tăierii cinstitului Cap a mergătorului înainte, al eparhiei*

1. ieromonah Eleazar, nacialnic, rus
2. monah Ghenadie, moldovan

88. *In schitul Lieştii, cu hramul Adormirii, al sf. Spiridon din Iaşi*

1. monah Isaia, nacial., moldov.
2. „ Ioanichie „
3. monah Varnava moldovan
4. „ Ghenadie „

89. *In schitul Ştiuborănii, cu hramul sf. Nicolai, al eparhiei*

Nacialnic iaste tot Isaia a schitului Lieştii, moldovan

1. ieromonah Metodie, rus
2. monah Isachie, „
3. „ Dositei „
4. monah Ilarion, rus
5. „ Melhisedec, rus
6. „ Teodorit, „

90. *În schitul Boroşăştii, carele acum să preface, şi hramul îi iaste neştiut, al eparhiei*

1. ieromonah Metodie, nacialnic, rus
2. monah Teofilact rus
3. monah Ghedeon, rus
4. „ Iulian „

91. *În monăstirea Fîstîcii, cu hramul sf. Nicolai, închinată la Sinai* †

1. arhimandrit Dionisie, igumen, grec
2. ieromonah Osie, slavian
3. „ Macarie, moldovan

92. *În schitul Munteneştii, cu hramul sf. Voivozi, al m-rii Frumoasa din Iaşi* †

1. ieromonah Macarie, nacialnic, muntian.

93. *În schitul Rafail, cu hramul Naşterii Precistii, al Mitropoliei*

1. ierodiacon Calinic, nacialnic, moldovan
2. monah Ilarion, moldovan
3. monah Gherasim, moldovan
4. „ Nicodim, „

94. *În schitul Giurgenii, cu hramul Naşterii Precistii, al eparhiei*

1. ieromonah Gurie, nacialnic, slavian,
2. monah Lavrentie, slavian
3. „ Dimitrie, „
4. monah Ghenadie, slavian
5. „ Nifon, moldovan
6. „ Ghedeon, „

95. *În schitul Nacului, cu hramul sf. apostol Ioan, al eparhiei* † †

1. ieromonah Iorest, nacialnic, moldovan
2. monah Teodosie, moldovan
3. „ Samuil, „
4. „ Ioil, „
5. „ Ioanichie, „
6. „ Visarion, „
7. „ Loghin, „
8. „ Misail, moldovan
9. „ Metodie, „
10. „ Gavriil, „
11. „ Gherman, „
12. „ Gherman, „
13. „ Visarion, „
14. monah Luchian, „
15. „ Ioanichie, „

16. monah Ghenadie, moldovan
17. „ Daniil, „
18. monahia Efpraxia, moldovancă, de 70 ani
19. monahia Zinovia, moldovancă, de 62 ani
20. monahia Marta, moldovancă, de 62 ani
21. monahia Vasiana, moldovancă, de 54 ani
22. monahia Iustina, moldovancă, de 60 ani

96. *In schitul Gorgana, cu hramul sf. Nicolae, al eparhiei*

1. ieromonah Inochentie, ardelian, nacialnic
2. ieromonah Ioil, moldovan
3. monah Ioil, moldovan
4. „ Teofil, „

97. *În schitul Cetatea, cu hramul sf. Troițe, al eparhiei*

1. ieromonah Onisifor, moldovan, nacialnic
2. ierodiacon Tarasie, moldovan
3. monah Anania, „
4. monah Eliseiu, moldovan
5. „ Ioanichie „
6. „ Ambrosie „
7. „ Onisif „

98. *În schitul Mera, cu hramul Intrării în biserică, al eparhiei*

1. ieromonah Dositeu, moldovan, nacialnic
2. monah Eftimie, moldovan
3. „ Varlaam, „
4. monah Victorie, moldovan
5. „ Iolentie, „
6. „ Leontie, slovian

99. *În schitul Parpanița, cu hramul Adormirii, al eparhiei*

1. ieromonah Teodosie, moldovan
2. monah Venedict, moldovan
3. monah Efrem, moldovan
4. ieromonah Avraamie, slavian
5. „ Teodosie, ardelian

100. *In schitul Lipovățu cu hramul sf Gheorghie, al m-rii Dobrovățu.* †

1. monah Climent, moldovan, nacialnic
2. monah Ioanichie, moldovan,
3. „ Inochentie „
4. monah Ioanichie, moldovan
5. „ Ioanichie, „ igumen m rii lui Adam din ținutul Covurluiului

Adunarea izvodului acestuea cuprinde în 26 mănăstiri şi 74 schituri, care să află în eparhia episcopiei Romanului 478 părinţi, 6 preoţi, 23 ispitelnici şi 12 maice şi 6 ispitelnice

Gherasim Episcop Romanului. 1809

Aceste 100 aşezări mănăstireşti din eparhia Romanului, le găsim astfel repartizate pe ţinuturi:

Romanul	avea	2	mănăstiri şi	6	schituri	= 8
Bacăul	„	7	„	8	„	= 15
Putna	„	5	„	13	„	= 18
Tecuciul	„	1	„	14	„	= 15
Covurluiul	„	8	„	3	„	= 11
Tutova	„	1	„	17	„	= 18
Vasluiul	„	2	„	13	„	= 15
Total		26		74		100

In izvod, găsim două aşezări cu numele *Mera*—o mănăstire în ţinutul Putnii, nr. 31, şi un schit în ţinutul Vasluiului, nr. 98; la fel, sunt două schituri *Năneştii* în acelaş ţinut, al Tecuciului, nr. 53 şi nr. 54; şi în ţinutul Putnii se dau două schituri cu acelaş nume *Tarniţa*, nr. 24 şi nr. 33, ambele având şi acelaş hram, dar cu alte nume de călugări.

In fine, pe acest izvod, cancelaria exarhicească a însemnat cu o cruce în dreptul unor nume de monahi sau monahii, şi pe ultima filă a izvodului a făcut şi acest calcul: precizând în dreptul restului, de 434, în limba rusă „totalul călugărilor în mănăstirile moldoveneşti din eparhia Romanului". Semnele s'au fixat şi aici, tot cu o cruce, la sfîrşitul denumirii mănăstirii sau a schitului respectiv.

	478
	44
	434

Din acelaş dosar, ce are 56 file, vom da în continuare „Scrierea cu cuprindere pentru preoţii şi diiaconii—nominal—şi bisericile cu hramurile lor" din eparhia Romanului.

Const. N. Tomescu

Slavi în sec. XVII-lea la Orhei?

de *Gh. I. Năstase.*

Bine cunoscuta carte a lui Batiuşcov „*Basarabia*" a avut, printre alte scopuri, si pe acele de a dovedi că drepturele Rusiei asupra teritoriului dintre Prut şi Nistru se întemeiază nu numai pe o serie de succese de arme contra Turcilor şi pe tratate de pace, ci şi pe baze istorice şi etnice străvechi: Slavi în Basarabia, ar fi, după Batiuşcov, cu mult mai vechi de cât Moldovenii, cari într-o largă măsură n'ar fi, ei însăşi de cât Slavi desnaţionalizaţi, românizaţi.

Cartea aceasta, în felul ei, este o imitaţie, oarecum, a „teoriei lui Rössler" cu aplicare la Românii dintre Nistru şi Prut[1], rolul populaţiei mai vechi de aici jucându l Slavii — „Slavo-Ruşii" după terminologia lui Batiuşcov,—peste cari Moldovenii ar fi năvălit din Maramureş şi alte ţinuturi, târziu de tot, abia în sec XIV—XVII. Şi mai târziu încă, după Batiuşcov, elementul moldovenesc ar fi reuşit să desnaţionalizeze şi să asimileze elementele slave găsite la descălecare între Nistru şi Prut. După el, Slavii, ca element etnic, ar fi predominat în Basarabia actuală încă mult timp după întemeierea statului moldovenesc, colonizarea elementelor româneşti în acest ţinut fiind la început foarte slabă.

Desnaţionalizarea puternică a Slavilor din cuprinsul Moldovei, în genere, ar fi început să se resimtă abia în sec. XVII şi pe alocurea procesul acesta nu s'ar fi terminat nici până în ziua de astăzi. „Urmaşii vechilor Horvaţi (sic!)[2], spune Batiuşcov, Rutenii,

---

1. Veci pag, 10–12: Comentarea teoriilor cu privire la origina Românilor.

2. Niciodată Horvaţli (sau Croaţii) n'au locuit şi nici n'au trecut prin aceste părţi. Vezi pentru patria primitivă a Croaţilor şi calea urmată de ei spre Peninsula Balcanică — *Lubov Niederle „La Race Slave"*, cap. VII, „Les Croates et les Serbes", 147–181.

„și până azi locuesc în massă continuă întreg ținutul Hotinului și „unele părți din ținuturile vecine ale actualei Basarabii" (op. cit. p. 32).

Despre mersul procesului de asimilare, de către Români, a elementului slav din principatele române Batiușcov ne lămurește în felul următor.—„Mai cu seamă dela urcarea pe tronul Munte-„niei a lui Matei Basarab și pe al Moldovei a lui Vasile Lupu, „Românii [din peninsula Balcanică dar mai ales din Transilvania] „au început să curgă în masse mari în aceste principate și să se „așeze pe pământurele deșerte, pustiite de desele invaziuni ale „Turcilor și Tatarilor și de războaele lăuntrice. Poate în legătură „cu această colonizare românească și ca un protest împotriva ei „sânt repetatele răscoale ale populației slave (sic!) a principatelor „române contra domnilor lor. La începutul sec. XVII domnul mol-„dovean Gaspar Grațiani potoli pe locuitorii Orheiului ce se răs-„culaseră împotriva lui și li se adresă cu o cuvântare în limba „slavă. In 1664 domnul moldovean Gheorghe Stefan potoli răs-coala Lăpușnenilor etc. etc." (op. c. p. 77).

In altă parte Batiușcov vorbește și mai lămurît despre ca-racterul etnic slav și limba slavă a populației orheene din sec. XVII. „Locuitorii Orheiului chiar și în sec. XVII vorbeau limba „Slavo-rusă, ceeace rezultă din faptul că la începutul acestui se-„col domnul moldovean Gaspar Crațiani se adresă Orheenilor, răs-„culați împotriva lui, cu o cuvântare slavă, zicându-le: „да имасте „сърдце чисто къ господарю" [=să aveți inima curată către domn] (op. c. p. 50).

* * *

Caracterul tendențios al cărții lui Batiușcov e bine cunoscut. Sânt nenumărate afirmațiunele și argumentările care vădesc lămu-rit tendințele cu totul de alt ordin de cât cel științific care l-au călăuzit pe Batiușcov la întocmirea cărții sale. Sânt însă o samă de afirmații strecurate cu destulă abilitate și sprijinite uneori pe trimeteri la anumite izvoare sau chiar pe citate mai mult sau mai puțin abil mutilate sau „cizelate",—afirmații care, la prima vedere, au toate aparențele de-a fi verosimile. Astfel de afirmații sunt ca-pabile să-l facă pe cetitorul de bună credință să ia în serios de multe ori concluziile lui Batiușcov și să și-le fixeze în spirit ca adevăruri netăgăduite asupra trecutului Basarabiei. Confruntarea

continuă a textului cărții cu izvoarele, indicate direct sau indirect, este singurul mijloc, pentru a aprecia valoarea afirmațiilor și concluziilor lui Batiușcov. Dar în cazul acesta cetitorul rămâne uimit de „metoda" de utilizare a izvoarelor istorice a autorului „Basarabiei".

Cazul „populației Slavo Ruse" dela Orhei din sec. XVII este cât se poate de tipic pentru demonstrarea „metodelor" de argumentare istorică intrebuințate la alcătuirea acestei cărți.

Istoricul, etnograful, geograful rămâne, la început, sedus de enunțarea și argumentarea unei probleme atât de interesante: resturi de populațiune slavă în Moldova secolului al XVII-lea! Cercetarea însă și analiza informației istorice din care Batiușcov își trage dovezile afirmației sale produce o desilusie completă și arată că toată „problema" nu-i decât o plăsmuire întemeiată pe denaturarea unui izvor istoric și făcută în scopul de a susține o teză politică care nu are temeiuri și argumente istorice reale în sprijinul ei.

* * *

Informația pe temeiul căreia Batiușcov afirmă că în sec. XVII-lea încă ar fi mai existat Slavi nedesnaționalizați la Orhei, el o ia[1] evident, din *„Letopisețul Țărei Moldovei de la Aaron Vodă, de unde este părăsit de Urechi, vornicul de Țara de gios. Isvodit de Miron Costin"*... Iată cum se prezintă această informație nemutilată *în extenso*.

Cronicarul spune că Radul Vodă, domnul Moldovei din anii 1616—1619, „singur au pohtit la Impărăție să-i vie mazilie, să „poată merge la Țarigrad pentru leacul ochilor; deci, Impărăția „i-au făcut pre voie. Pre dânsul l'au chemat la Poartă, eară dom- „nia în locul lui, aice în țară, o au dat lui Gaspar Vodă".

Iar mai departe, vorbind despre domnia lui Gaspar Grațiani (1619—1620) Miron Costin spune: „Gaspar Vodă era Italian adecă „Frânc, om nesciutor rândului și obiceielor țărei, *fără limbă de „țară*, care lucru mai greu nu poate hi, când *nu scie Domnul limba „țărei*[2] unde domnesce...

„Era acest Gaspar Vodă multă vreme Terziman la Impărăție „adică tălmciu tuturor solilor creștinesci ce veniau la Impărăție"[3]...

---

1. „*Letopisețele*" ediția 2-a de M. Kogălniceanu. Tom. I. Buc. 1872.
2. Subliniat de noi G. N.
3. „*Letopisețele*", I, pag. 268.

N. Iorga [1] ne lămureşte mai exact asupra originei etnice a lui Gaspar Graţiani. Acesta, de fapt, nu era Italian veritabil, ci „Uscoc" originar din ţinutul Segna (Senj) depe ţermul balcanic al Adriaticei, din Dalmaţia. Iar „Uscoci" (înseamnă în limba sârbă „fugari") se numiau o samă de elemente serbo-croate refugiate din teritoriile turceştt în Dalmaţia veneţiană, elemente într'o mare măsură supuse influenţii culturale italiene şi celei religioase-catolice [2]. Astfel înţelegem uşor fizionomia etnică a lui Gaspar Graţiani: „Uscoc" adică Sârb italianizat într'o măsură oarecare, dar ştiind încă limba lui maternă, sârba,—în total mai mult Sârb decât „Frânc" adică Italian. Originar din regiunele acelea de mozaic etnic ale Dalmaţiei (cu Slavi, Italieini, Albaneji, Turci, Greci), poliglot prin influenţele mediului etnic din care provenia, se explică astfel cum de cunoştea atâtea limbi Gaspar Graţiani încât a ajuns Terziman, şi—ceeace mai ales ne interesează—în special se explică faptul că „scia limbă sărbească Gaspar Vodă", după cum spune cronicarul.

Despre răscoala Orheenilor din Domnia lui Gaspar Graţiani Miron Costin povesteşte, textual, următoarele: „In zilele acestei „domnii se rădicasă şi un domnişor de la Orheiu. Ce îndată Gas„par Vodă au trimis oaste, şi au ieşit şi el împrotiva lui, şi singur „Gaspar Vodă; şi l-au prins viu pre acel Domnişor, şi pre câţiva „din capete dela Orheiu, pre cari i-au omorit îndată. Scia limbă „sărbească Gaspar Vodă; şi când i-au prins, i-au mustrat pre acei „căpitani dela Orheiu, şi le-au zis sărbeşte: „Da imalte serdţe „cisto că Gospodario". *Tâlmăcea Bucioc* Vornicul de ţara de gios „*aceste cuvinte, adecă: „Să aveţi inimă curată spre Domnul!*" [3].

Informaţia cronicarului completată cu cele spuse despre originea etnică a lui Gaspar Graţiani apare de o limpezime perfectă, şi numai ciuntirea conştientă a textului lui Miron Costin i-a permis lui Batiuşcov să extragă din pasagiul de mai sus un citat în baza căruia să tragă concluzia despre existenţa Slavilor la Orhei în sec. XVII.

Gaspar Graţiani care era „fără limbă de ţară", adică, nu ştia româneşte, le se adresă Orheenilor în sârbeşte nu fiindcă aceştia

1. „*Chestiunea Dunărei*" p. 211.
2. J. Cvijié. „*Péninsule Balkanique*". Vezi paginele unde se menţionează „Uskocii".
3. „*Letopiseţele*" I, p. 269. Subliniat de noi. G. N.

ar fi vorbit o limbă slavă, ci fiindcă Sârba era singura limbă, din cele vobite de domn, pe care o pricepea şi deci o putea tălmăci Bucioc vornicul, care era, evident, cuoscător al limbei slavone aşa cum, desigur erau mulţi boeri în această epocă de influenţa culturală slavă din Moldova. Dacă Orheenii ar fi fost în stare să priceapă cuvântarea sârbească a lui Gaspar Graţiani, atunci, desigur, că Bucioc n'ar fi fost nevoit să traducă în româneşte cuvintele Domnului: să aveţi inima curată spre Domnul"; mai ales cuvinte ca cele citate în sârbeşte de cronicar care sânt aproape identice în toate limbele slave.

A trebuit însă ca Bucioc să le tălmăcească, fiindcă Orheenii nu pricepiau deloc cuvântarea sârbească a lui Gaspar Graţiani, ei erau cei mai autentici Moldoveni.

Reese astfel, clar de tot, că afirmaţia lui Patiuşcov despre caracterul "Slaovo-Rus" al populaţiunei Orheiului dela începutul sec. XVII-lea nici într'un caz nu şi găseşte sprijin în izvorul istoric utilizat—în pasagiul citat din cronica lui Miron Costin.

* * *

Nu i rostul acestor rînduri de-a urmări mai pe larg problema vechei pături de populaţie slavă din Basarabia; adevărul însă cu privire la epoca în care au fost desnaţionalizaţi vechii Slavi din această regiune e altul decât cel crezut de Batiuşcov[1].—Expansiunea etnică moldovenească, care în regiunele dela răsărit în Carpaţi în genere, e cu mult mai veche de cât întemeerea principatului moldovenesc, a găsit, fără îndoială, cu aceste regiuni şi foarte numeroase elemente Slave: toponimia Slavă din ţinuturele moldoveneşti dovedeşte între altele foarte clar acest lucru. Procesul însă de asimilare a Slavilor din cuprinsul Moldovei s'a săvârşit foarte de timpuriu; cronicele şi documentele istorice moldoveneşti nu fac nici o menţiune despre persistenţa acestor Slavi, după întemeerea principatului. Mai mult chiar decât atât: s'au contopit în massa moldovenească foarte repede (sfârşitul sec. XVI) chiar şi eîementele Slave aduse de domnii Moldovei din Galiţia, Pocuţia şi Podolia în decursul războaelor moldo-polone din sec. XV şi

1. Vezi I. Nistor „*Românii şi Rutenii în Bucovina*" 1915. Ed, Acad Romîn. Capit. I—III. I. Nistor „*Istoria Basarabiei*". Cernăuţi, 1923, p. p. 9—12. V. Mihăilessu „*Infiltraţia Ruteană în Nordul Moldovei*". Bul. Soc. Reg. Rom de Geografie Tomul XLII.

începutul sec. XVI.—Nici Rutenii din Bucovina, nici cei din jud. Hotinului prin urmare nu sunt Slavi străvechi cari ar fi resistat desnaţionalizărei, moldovenizărei, ci sânt elemente recent venite în aceste ţinuturi.

* * *

Sensul aadevărat a informaţiei comentate din cronica lui Miron Costin este cu totul contrar celui ce i-l atribue Batiuşcov: în momentul istoric de care ne povesteşte cronicarul—anii 1619 – 1620—nu mai erau Slavi la Orhei, căci nimeni nu mai vorbia limba slavă aici.

Pentru Oltenia.

de **T. G. Bulat**

Istoricul Radu Rosetti, în al IV-lea din memoriile sale, asupra Arhivei Senatorilor din Chişinău [1] are un capitol asupra luptei boerilor craioveni dusă pentru autonomia Olteniei. Actele pe care le prezinta el pornesc de la data de 16 Aprile 1810. Corespondenţa care se întreţinea cu împuterniciţii Rusiei aveaca obiect mai ales, combaterea logofătului Samurcaşi. Lupta aceasta a fost lungă şi plină de peripeţii, Samurcaşi fiind un om de infinite resurse. Ştirea ce prezintau noi aci, vine să completeze, în sensul principial, lupta dusă de Olteni pentru salvarea, poate, şi a autonomiei provincii, dar îndrăznim să credem şi pentru satisfacţii de ordin personal. Suplica fu îndreptată către generalul Bagration şi iscălită numai de doi şi anume de cei mai hotărîţi luptatori în aceasta direcţie: Demetru Bibescu şi Ioan Vladoianu. Istoricul chestiunei, cât şi justificarea cererii lor este făcută cu un deosebit talent. Sunt vechi reminescenţe de mândrie dârză olteană.

Se reamintesc vremurile stăpânirii austriace din întâia jumătate a secolului al XVIII, care au însemnat—după dânşii—o epocă de ordine, de regulă şi economie! Se lăuda de asemenea însuşirile războinice ale Oltenilor, cât şi iubirea lor de patrie, sentiment scăzut în restul ţării. Boerimea din aceiaşi provincie ocupându-se

1. Mem. Acad. Rom. 1909, p. 131.

esențial de cultura moșiilor sta departe de intrigi, rivalități și gelozii. Contele de Romanzoff apreciase odinioară aceste virtuți și chiar respectase independența provincii. Dar printre rânduri se ghcește însă și dușmănia față de Brăiloii și partizanii lor.

Este cu toate acestea, evidentă, și încrederea în cea ce reprezintau ei. Mai mult, ei își iau și obligații în caz că Rusul satiface cererea lor. Această atitudine înfățișază și caracterul exclusivist, adică acela de a nu consimți, ca funcțiunile publice să fie încredințate persoanelor care nu aveau legături mai vechi cu provincia. Este primul pas în discuțiile înfinite, care aveau să urmeze între reprezentații boerimii oltene și potentații ruși. Corupția și intriga se adăogau la aceste dispute, care n'au dus la nici un rezultat! O luptă vană față de o atitudine tot mai dușmană, dar și mai calculată, a unui cotropitor neîndurător!

Craintes, espérances et supplique de la petite Valachie, à S. A. le Prince Bagration, Général en chef, commandant l'armée du Danube.[1]

S. A. Monseigneur le Feld — maréchal Comte de Romanzoff, dont la memoire est aussi chère aux Principautés de Moldavie et de Valachie, qu'elle est impérissable dans les fastes de la gloire de l'Empire de Russie, ayant considéré la proximité de la petite Valachie du Pachalik de Vidin connoissant les relations journalières et alarmantes qui naissent de ce voisinage, avoit jugé que le Divan de Bucorest étoit trop éloigné pour obvier à des circonstances de l'instant.

La frontière qui limite la Transylvanie et la petite Valachie, est également à une trop grande distance de Bucorest, pour que le Divan de cette ville puisse exercer une surveillance utile, et donner les résolutions dans le moment nécessaire, sur les discussions amenées par les droits réciproques d'entrée et de sortie, sur les libertés et les prohibitions des exportations et importations, et sur les transgressions qui intéressent l'intégrité territoriale.

La petite Valachie, ayant appartenu quelque fois à une puissance civilisée, en a reçu des principes d'ordre, des régles et

1. „*Dela*“ nr. 1488. Arhiv. Senat. Chișinău.

des habitudes d'économie publique, ignoreés dans les autres parties des Etats Ottomans.

Les peuples de cette contrée, ayant presque toujours les armes à la main, pour défendre leurs manoirs et leurs familles des incursions et des brigandages des rebelles de Vidin, sont les seuls Valaques aguerris. Seuls, dans les tems ordinaires ils font la garde de leur pays. Souvent ils sont secourables à la grande Valachie, sans éprouver jamais de réciprocité à cet égard. Cette vie active et guerrière, pour la défense, de leur terre natale, a fortifié dans leurs coeurs l'amour de leur patrie, sentiment bien moins énergique chez les autres Valaques, qu'ils voyent, avec un juste dépit, arriver chez eux pour y occuper les places et s'y enrichir.

Les Boyards de la petite Valachie ne viennent point à Bucorest se jetter dans la lice des intrigues, pour concourir aux emplois. Les places du Divan de Craiova, peu lucratives, ne font que les distraire de leurs affaires domestiques. Occupés essentiellement de la culture de leurs heritages, ils vivent dans l'heureuse ignorance des brigues, des rivalités, des jalousies, des haines et de toutes ces passions coupables, d'où naissent les partis opposés, fléaux déstructeurs du théatre de leurs combats.

S. A. Monseigneur le feld-maréchal—Comte de Romanzoff, se détermina, d'après ces considérations, à séparer les deux Divans de Bucorest et de Craiova; à laisser celui-ci dans une indépendance entière de l'autre et à lui donner l'attribution de toutes les affaires d'administration, police, finance, justice civile, et criminelle de la petite Valachie.

Sous ce régime, cette contrée voyoit croitre chaque jour ses prospérités et jouisoit de tout le bonheur dont elle soit susceptible.

Lorsque les Autrichiens survinrent, ils s'empressèrent de suivre en tout, et sans la plus legère altération, l'institution de M-r le maréchal de Romanzoff dans la petite Valachie.

Mais à l'instant que l'autorlté des hospodars cessa, le Divan de Bucorest prétendit remplacer ces dépositaires du pouvoir souverain. Cette prétention change visiblement notre Etat de citoyens en celui d'Ilotie, ou, de sujets d'un grand Souverain, en servage d'une aristocratie. C'est la condition politique la plus homicide et la plus flétrissante. Si quelquefois elle naquit de l'abus le plus barbare du droit de conquête, elle fut réprouvée consta-

ment par le droit des gens, par celui de la nature et celui de la saine politique. Avant d'entreprendre de se créer le maitre du Divan de Craiova, et d'enchainer par cela la petite Valachie à sa glèbe, le Divan du Bucorest devoit méditer sur les conséquences de cette entreprise et se dire, au moins, que le Souverain, quel' issue de la guerre nous donnerroit, et nous-même, ne consentirions jamais à livrer à son ambition etc aux spéculations de ses délégués, une contrée, où l'on hait la tyrannie, qui est limitrophe, de deux grandes puissances, voisine et amie de la Servie, et qui ainsique la grande Valachie, a droit à la bonté et à la protection de S. M. L. Empereur de toutes les Russies. La désertion d'une grande partie de nos villages prouve déja trop l'importance de ces considérations, et ce n'est que de la justice de la Russie, que nous esperons conserver le reste de nos concitoyens.

Lorsque S. E. M-r le général Sénateur de Kouschnicoff vint a Bucorest, quatre Boyards du Divan de Craiova, députés vers lui, eurent l'honneur de lui soumettre ces considérations. Illes approuva, les applaudit même et promit de nous rétablir dans la possesion des droits que nous réclamions.

Des motifs que nous ignorons, nous ont privés de la justice que nous attendios de S. E. M-r le Sénateur, et nous sommes demeurés sans défense, livrés à la colère et à la vengeance, que notre démarche avoit provoquées dans le Divan de Bucorest, qui par ses impolitesses et ses mépris pour nos députés, se hâta de leur présager le sort qu'l préparoit à notre patrie.

S. A. Le Prince Bagration a vû par l'Exposé que nous avons eu l'honneur de lui faire des excès de la bande des Braïloë, les tortures que notre patrie a en à subir de notre zèle pour la servir auprès de S. E. M-r de Kouschnikoff. Rien encore n'est arrêté pour les dispositions générales. Nous gémissons du passé, l'avenir nous est impénétrable. Le sistème actuel sera t-il conservé, changé modifié. S. A. le Feld-maréchal Prince Prosorovsky vouloit le détruire et c'est lui qui a succombé. S. A. le Prince Bagration stipule eu tout pour la justice et l'honneur, pour la gloire de l'Empire et de son Maitre. Mais on nous a tant proclamé la toute-puissance du crédit et de la faveur. Cette faveur, ce crédit, ont si constamment et si cruellement triomphé de l'équité, de la raison, des intérêts de L'Empereur, de la pitié que nous devions

inspirer, et des pleurs que nous avons versés sur les plaies de notre patrie, que nous sommes excusables d'appréhender que cette effrayante faveur ne résiste encore aux voeux et aux efforts que l'heroisme et la probité font pour notre délivrance.

Telles sont nos craintes. Elles doivent être pardonées si l'expérience est une excuse pour la raison et le malheur.

L'accueil plein de bonté que nous venons de recevoir de S. A. le Prince Bagration est le terme qui suspend nos douleurs et l'époque qui comence nos espérances.

Nous avons l'honneur de le supplier de nous rendre, dans sa plénitude, la constitution indépendante de tout autre pouvoir que celui de la Russie, telle que nous l'avons reçue de S. A. le feld-maréchal Comte de Romanzoff, et que les Autrichiens nous l'avoient-rendue, et de prononcer en même tems que personne ne pourra prétendre à occuper aucun office de la petite Valachie, qu'il ne soit né Valaque, propriétaire et domicilié depuis sept ans dans cette petite Valachie.

A ces conditions nous promettons de fournir complettement toutes subsistances à un corps des troupes de Sa Majesté Impériale, proportionné par le nombre aux ressourcess de notre pays, et d'établir les hopitaux riffisians, et de les entretenir de tous leurs besoins.

Seuls chargés de toutes les parties de l'administration, sous la censure et l'autorité d'un officier russe, de choisir, de surveiller et réprimer les employés pour le Divan, les districts, les postes des frontières et, nous prenons ici l'engagement sur nos têtes et nos propriétés, de répondre de leur conduite et de réparer les délits dont ils pourroient se rendre coupables.

Cette suplique, dictée par le zèle le plus vrai, par les intensions les plus pures, obtiendra nous n'osons en douter, tout succès auprès du Général que la victoire signale comme le plus illustre défenseur de la gloire de son Maitre et vers lequel tous les peuples de ces contrées portent les espérances et les voeux que leur inspire le besoin et la présence d'une libérateur.

Signé : Démétri de Bibesc. signé : Klutzar Vladoïan.

Bucorest ce 21 Janvier
1810.

Răpirea Bucovinei și delimitări spre nordul Moldovei.

de Ioan C. Băcilă

Stăpânirile polone și rusești în Moldova, cu tendința de a cuceri, și a lipsei de energie a Turcilor, a deschis pofta de cucerire din pământ moldovenesc și altei puteri, a Austriei, care își va ajunge scopul fiind mult mai prevăzătoare și mai șireată decât vecina ei—Polonia. Hotarul nordic rămase cîtva timp tot la Ceremuș, ca din anul 1774 să sufere o schimbare destul de mare, fiind rupt din Moldova ca o compensație a unei neutralități nedovedită și fiind acum un drum de legătură între Pocuția și Transilvania. Impărțirea Poloniei și luptele între Turci și Ruși, fac ca această întindere de pămînt a Moldovei, numită după o mică pădure—Bucovina—să fie alipită la Austria.

Se zice că în anul 1718, în timpul lui Nicolae Mavrocordat, Austriacii făcură cea dintîi încercare ca să înainteze spre Moldova, luând o parte din Bucovina până la hotarul Dornei, dar s'au retras la protestările Domnului și la amenințarea cu războiu din partea Turcilor. Ocuparea vine mai tîrziu, în anul 1774, cînd voiau să-și facă un drum între Pocuția și Transilvania. In anul 1771 Iulie 6, se încheie un tratat între Austria și Turcia prin care se prevedea ca să se dea Austriei, Oltenia și rectificări de graniță la hotarele Transilvaniei. După ce s'a împărțit Polonia, și Galiția a venit Austriei, s'a căutat să se delimiteze aceste hotare spre Moldova, și s'a găsit că hotarele Pocuției trebuesc căutate la capătul districtelor Cernăuțului și Hotinului, la Colodropca (pe hartă Conolofska) pe lângă munții moldovenești, prin pădurile bucovenești și câmpii, afară de districtul Cernăuțului și Sucevei, până la muntele Gier (pe harta Babiri dag) la hotarele Transilvaniei [1].

1. In cea dintâi hartă specială austriacă a Bucovinei din 1774, se află peste Prut un deal mare cu o pădure numită „Bucovina" ce se întindea dela Netobasoviți, Balamutca și Potarhăuți până în Moldova la Staanhară, Mahala și Zucica situate pe râul Prut. Pădurile mari numite Bukovina se întind dela munții regatului Ungariei până la Siret în țară Sepenințului și pădurea mică, tot Bukovina numită, ce se întinde până la Prut (Dionisie Ollinescu. *Hărțile Bucovinei*, în Buletinul Societății regale române de geografie 1894 pag. 11).

După rapoartele colonelului Seeger, cel care a fost trimes de Austriaci, după împărţirea Poloniei, la Varşovia să studieze hotarele Pocuţiei spre Moldova, spune că Pocuţia se întinde până la Cecara sau Ciocareni lângă Transilvania, la satul bucovinean Cârlibaba se isprăvea hotarul Pocuţiei şi începea al Ungariei care se mărgineşte cu Bucovina până în apropierea Dornei (Şarul Dornei), unde încep hotarele Transilvaniei. Planul acestei cuceriri l'au dat pe faţă din anul 1773 februarie 3, când s'au înplântat pajurile austriace pentru „o împreunare a Pocuţiei cu Ardealul prin trupul Moldovei" si aceasta după cum scrie Thugut lui Kauniiz" este cu mult mai uşor a susţine o luare în stăpânire inmediată, decât a ajunge la o cesiune din partea Porţei, şi că prin urmare ar fi mai bine, dacă la cea mai deaproape bună ocazie, fără nici o rezervă, s'a putea lua în stăpânire cel puţin partea însemnată în schiţa de plan ce mi s'a trimis [1]. Generalul Hardic raportează la 25 decembrie 1773 lui Caramelli, că colonelul baron de Seeger şi căpitanul de Mieg caută a dovedi că adevărata frontieră a Pocuţiei *este pe coasta muntelui dela Hotin până la Cernăuţi prin aşa numita pădure Bucovina.* In urma tratatului de pace între Turci şi Ruşi în anul 1774, părându-se Austriacilor că influenţa Ruşilor o să fie prea puternică în Principatele române, se răspândise vestea că Austriacii au intrat în Moldova şi Muntenia, şi că are pretenţie asupra unei părţi din Moldova[2]. Şi într'adevăr, un raport venetian aduce la cunoştinţa Dogelui, în 3 Noembrie 1774, siguranţa acestui fapt că Austriacii au trecut hotarele Moldovei [3]. Această ocupare a fost un mister ce a surprins nu numai pe ambasadori dar şi pe Poartă. După retragerea trupelor ruseşti din Moldova trupele austriace s'au apropiat de hotarul ei, şi cum era vorba ca Domn să fie Gr. Ghica, se dădea instrucliuni ca să se asigure bunele dispoziţiuni ale acestui Domn, pentru că trupele austriace erau în „judeţul moldovenesc cunoscut, care formează hotarul litigios de lângă Pocuţia [4]. Dar Austria era hotărâtă ca îndată după retragerea trupelor ruseşti din Moldova să împlânte pajurile la hotare şi să caute să înbuneze Poarta dacă s'ar opune la

1. broşura „*Răpirea Bucovinei*" pg. 5—6.
2. Hurmuzaki. Documente. Vol. XVI pg. 567
3. Hurmuzaki. Documente. Vol. IX , pg. 90
4. *Răpirea Bucovinei.* pg. 8.

aceasta, ceia ce ei au şi făcut. In anul 1774 cardonul austriac era tras ca să fie un fapt împlinit şi să revindece vechile hotare încălcate de Moldoveni, după cum spun Austriacii. Cordonul austriac tras dela Volhinia până la Transilvania, trece Nistru la 4 leghe dincoace de Hotin aproape de Vărsarea Sebrawa. Sunt posturi în marea pădure a Bucovinei şi mai ales la Palamutka, sat moldovenesc puţin departe de Nistru. Companiile regimentului de Stein care sunt la Zalezik, în Podolia, pe Nistru, închid astfel această limbă de pământ în Moloova, care este strânsă între Nistru şi Prut, se înfundă în Rusia Roşie; pe hartă este un triunghiu a cărui bază ar fi trasă dela vărsarea Sebrawei la Snyatin aproape de Prut în teritoriul Haliciului, şi al cărui vârf ar fi la Zaleziki [1]. Ocuparea unei părţi din Moldova de trupele austriace a făcut pe Grigore Ghica să protesteze la Poartă ca să-l apere în contra unei pierderi atât de însemnată.

Cu toate că cordonul era ocupat, Kaunitz spunea că a făcut aceasta numai momentan ca să aibă o legătură cu Transilvania şi nu se gândeşte să ocupe nici un deget de pământ din teritorul cuiva. Ar voi să se înţeleagă numai pentru hotare, dar pentru Cordon o să se înţeleagă cu Poarta pentru alte teritorii [2]. Această ocupare a cordonului austriac şi propunerea făcută de a schimba Bucovina pentru altceva, a făcut să se agite şi celelalte state, Prusia şi Anglia, deşi Kaunitz spunea că limba aceia de pământ n'are pentru Turci nici o importanţă. Cordonul austriac începe pe Nistru în faţa înbucării Czernari şi Sadagaru, un detaşament de husari este la Siret, şi cordonul se isprăveşte la spatele Cîmpulungului. Kaunitz spunea tuturor în Ianuarie 1775, că acest cardon nu trebue privit ca un teritor ocupat, nici ca o ţară cucerită, dar aparţinând unei puteri cu care are drept să intre în negocieri pentru schimb, şi aceasta nu trebuie considerată ca o invazie [3]; tot el asigură că cele câteva trupe austriace între Nistru şi Prut nu erau decât o poziţiune de convenienţă care va înceta dacă schimbul va avea loc. Atât de mult căuta să aibă această poziţie în cât Curtea din Viena era hotărâtă, dacă Poarta ar voi să cedeze într'un mod amical Bucovina, să nu mai insiste riguros asupra al-

1. Hurmuzaki. Vol. XVI 571.
2. Hurmuzaki. XVI pg. 572
3. Hurmuzaki. op. c. pg. 573

tor extensiuni[1]. Din luna Februarie 1775 cordonul austriac își schimbă direcția în Bucovina. Incepând dela Nistru, dela vărsarea Sbrawei, el nu merge în linie dreaptă, dar în unghiuri intrate, tae Prutul la Czernavi trece peste Siret și Sucevița, ajunge la Ciksereda în Transilvania. Astfel fiind, postul Siret nu trebue să intre în schimbul proectat. Aceasta s'a făcut din ordinul împărătesei și a lui Kaunitz[2]. Tot corespondența diplomatică ne spune că *nu unghiul se numește Bucovina, dar o pădure în mijlocul acestui unghiu*, pentru care zic Austriacii vrea să facă schimb. Asupra acestei cedări de teritoriu se interesa Franța, Prusia și Anglia. Pentru regularea acestor hotare, o scrisoare din 5 Ianuarie 1775 spune că Austriacii așteptau un raport favorabil dela Pașa dela Hotin, dar tot odată se stăruia la Poartă ca să întindă hotarele până la Rohatin, iar dacă nu se poate se mulțumesc să tragă hotarele pe cât se va putea dincoace de teritoriul Hotinului, și să caute să încerce atunci să susție cel puțin în privința restului hotarului liniile „uti possidetis"[3]. Austriacii erau hotărâți să intrebuințeze toate mijloacele ca să stăpânească acea parte ocupată, spunând *că au fost uzurpate de Moldoveni, și acum ei nu fac altceva decât să revindice un drept al lor.* Pe lângă acestea se întrebuința corupția, frica și alte mijloace. Kaunitz căuta prin Thugut să rezolve pretenția asupra Bucovinei prin comisari speciali trimiși la fața locului, însă Turcii să fie învoiți a face această schimbare[4]. Se zicea în anul 1775 Ianuarie 8, că Grigorie Ghica s'ar mulțumi ca odată cu grănițarea liniilor să se distrugă cetatea Hotinului, și teritorul ce-i aparține să se anexeze Moldovei, cu asta s'ar astâmpăra și Domnul și plângerile locuitorilor Moldovei, deși acest teritor nu face nici a cincea parte cât a fost ocupat în Moldova de Austriaci[5], In acest timp și Grigore Ghica a trimis la Poartă o hartă a ținuturilor ocupate de armata austriacă, arătând că această comunicație s'ar putea face și prin cedarea unei părți mai mici din Moldova[6]. In scrisoarea lui Kaunitz către Thugut din 7 februarie 1775, spunea că Rusia nu va privi cu nepăsare „ca noi

1. Hurmuzaki. op. c. pg. 574
2. Hurmuzaki. op. c. pg. 575
3. *Răpirea Bucovinei* pg. 21
4. op. c. pg. 25
5. *Răpirea Bucovinei* pg. 29
6. op. c. pg. 38

să ocupăm o poziție favorabilă pe amândouă malurile Nistrului lărgindu-ne granițele și luând oarecum în mânele noastre cheia Moldovei[1]". Și în această privință Maria Terezia a dat plenipotențe baronului de Thugut ca să intre în negocieri cu Poarta, 21 Fevruarie 1775[2]. O scrisoare din 17 fevruarie 1775 spune că Austriacii au înaintat pajurile, s'a făcut „lărgirea cea nouă a graniței despre Bucovina", dar mai înainte de această dată, 20 ianuarie 1775, Kaunitz scrie lui Thugut că hotarele spre Bucovina s'au întins din nou[3]. Cu această nouă întindere Grigore Ghica a trimis o hartă la Poartă în care a însemnat ținuturile dintre Prut și Siret și Moldovs, care au fost din nou luate din districtul bucovinean prin chimbarea și înaintarea pajurilor[4]. Deci a doua încălcare. Thugut era încredințat că Poarta nu va refuzn propunerea despre cesiunea dela granița Moldovei", toată afacerea se va mărgini, într'aceia ca să se înțeleagă asupra întinderii districtului bucovinean. La 4 martie 1775 Grigorie Ghica a trimis la Poartă un curier cu știrea că trupele austriace au făcut o nouă încălcare, adică a treia. Linia de graniță s'ar fi înaintat de astă dată dela Baia peste Moldova și de acolo înainte spre Slatina până în granița ardeleană, cuprinzându-se astfel din nou teritoriile însemnate între Siret și Suceava, precum și între Suceava și Șomuz[5]. Această înaintare a a armatelor austriace, face pe Thugut să scrie lui Kaunitz că el nu speră să obțină dela Poartă asemenea pretenție[6].

Din cauza plângerilor lui Grigore Ghica și a boerilor la Poartă, s'a hotărât ca Turcii să ceară retragerea trupelor austriace din Bucovina, dar s'a hotărât altfel, că Poarta s'a învoit, 18 martie 1775, să cedeze o bucată din Moldova, Austriei, o linie din Ardeal spre partea Podoliei; dar după ce comisarii ambelor părți „va fi statornicit linia de comunicație și alegând locurile pentru a forma limite bine marcate între posesiunile amunduror părților".[7] Și cu tot protestul boerilor moldoveni la Curtea rusească contra luării Bucovinei, Poarta a consimțit să cedeze Bucovina. Prin luna

1. op. c. pg. 30
2. Hurmuzaki, Vol. VII pp. 139.
3. Hurmuzaki. Vol. VII pg. 127.
4. *Răpirea Bucovinei* pag. 42—43.
5. op. c. pg. 48 și Hurmuzaki. vol. VII p. 141.
6. *Răpirea Bucovinei* p. 50.
7. Op. cit. pag. 52—53.

martie 1775 se urmau tratative între Turcia şi Austria relativ la cedare, şi tot în aceiaş lună, 27, se anunţă că Turcii au cedat Bucovina prin bună înţelegere; Kaunitz declarând mai înainte că unghiul de pământ pe care'l doria este foarte necesar şi absolut indispensabil ca să fixeze hotarele dealungul Transilvaniei, şi ca să evite contestaţiile actuale.

Spre sfârşitul lunii martie şi începutul lui aprilie 1775 se urmau negocieri în privinţa hotarelor Moldovei, pentrucă voiau să aibă o trecere în Polonia austriacă şi în Transilvania.

Cu diplomaţia sa, Kaunitz „a răuşit să mulţumească pe toţi ambasadorii relativ la Bucovina, cât despre Turci ei făceau greutăţi numai de formă. O scrisoare din 3 aprilie 1775, anunţă că Poarta dă învoirea ca cesiunea să se întindă dela hotarele Transilvaniei până în districtul Hotinului. [1]

Cu toate stăruinţele Prusiei şi Rusiei la Poartă ca să nu cedeze Bucovina, negocierile erau în curs pentru cedare. In cele din urmă, în ziua de 7 maiu 1775 se încheie convenţia prin care Poarta cedează Austriei, Bucovina. In memoriul adresat către Poartă de Thugut se spunea că acele linii pe care le ocupă au făcut parte din Pocuţia, şi ei nu se ocupă decât de districtele Cernăuţului, Sucevei şi o parte din Câmpulung, după limitele ce sunt pe hartă, şi mai aminteşte că trebue să se revadă şi hotarele Transilvaniei spre Moldova, hotare pe care Moldovenii le au călcat. [2] In ziua de 12 maiu 1775 Thugut scrie lui Kaunitz următoarele: „Aduc prin aceasta la cunoştinţa Alteţei Voastre că negoţierele cu Poarta asupra afacerei bucovinene precum şi asupra celorlalte chestiuni grăniţare au avut în sfârşit de rezultat încheierea unei convenţiuni care s'a semnat în 7 maiu şi care după câteva greutăţi ivite s'a preschimbat în 10 ale lunei curente". [3] Cedarea s'a făcut după cum spune convenţia, pentru o bună comunicaţie între Transilvania şi Pocuţia şi Lodomeria. „Sublima Poartă părăseşte şi cedează Curţii Imperiale teritorul cuprins între Nistru şi hotarele Pocuţiei, Ungariei şi Transilvaniei; hotarele se vor regula dela hotare e Transilvaniei până la Hotin. Ele încep dela hotarele Transilvaniei, dela pârâul numit Teşna Inputită, şi închide succesiv satele Cândreni, Stulpicani, Capucodrului, Suciava, Siret şi Cer-

1. *Răpirea Bucovinei* pag. 56.
2. Hurmuzaki. Documente. Vol. VII, pag. 171.
3. *Răpirea Bucovinei* pag. 59.

năuți, și dela Prut înainte Cernauka, locul districtului Cernăuți va rămâne înăuntru hotarelor imperiale; teritorul cetății Hotin să rămână Porței.

Se va alege locuri proprii pentru separarea frontierelor ca să evite contestațiile; cât despre hotarele teritorului Hotin care se întâlnește cu hotarele Cernăuți, comisarii Sublimei Porți să indice hotarele Hotinului. [1]

La 3 iunie 1775 se numesc comisari pentru regularea graniței Moldovei, și în acest timp Grigore Ghica cere ca orașul Suceava care mai înainte a fost reședința Domnilor moldoveni să rămâe tot Moldovei. [2] La 6 iunie 1775 se ratifică convenția pentru cedarea Bucovinei, cea ce face pe Kaunitz să scrie lui Thugut că este mulțumit de serviciile lui, după cum se bucura și regele Franței pentru înțelegerea asupra Bucovinei.[3] La 17 iunie 1775, Thugut scrie lui Kaunitz: „Am văzut că noua hartă a districtului bucovinean pe care ați bine voit a mi-o trimete, se deosebește de hărțile ce mi-ați trimis în 7 octomvre anul trecut și în 6 ianuarie anul curent. *Deosebirea aceasta este foarte însemnată fiind granița mult înaintată aproape în întreaga ei lungime din Ardeal până în Vistru*". O cedare a Porței înainte de aceasta era dela râuleț ul Hucar înspre satul Brăjești până în râul Moldova, și ținutul întreg al Siretului și al Sucevei rămânea Moldovei. Hărțile trimese dela Viena erau bune, ca demarcațiune, și după cum spunea Thugut, așa s'a și făcut; „putem să mai adăogim încă la demarcațiune pe ici pe colo încă câte-o bucățică dela granița Ardealului până la satul Brăjești". [4] Restul liniei până la districtul Hotinului va face cum este mai bine, oferind ori Austriacii câte-o bucată de pământ, ori câștigând cu bani pe comisarul turcesc, și dacă se poate să ia și ceva din teritorul Hotinului, ținuturile fiind muntoase și prea puțin locuite. Convenția fiind încheiată, acum trebuiau marcate aceste hotare ale Bucovinei, cea ce face pe Thugut să scrie lui Kaunitz ca să se grăbească cu trimeterea comisarilor ca să delimiteze Bucovina. Se face demarcațiune la satul Câmpulung, Zahacești și dela râul Siret la orașul Siret. Grigore Ghica căuta să le facă neajunsuri, și acuză pe Barco, comisar imperial, relativ la

1. Th. Codrescu. Uricarul IV, pag. 244 sq. Hurmuzaki. Documente Vol. VII, pag. 160 sq.
2. *Răpirea Bucovinei* pag. 61.
3. Hurmuzaki. Documente. Vol. VII pag. 176.
4. *Răpirea Bucovinei* pag. 64—65.

demarcarea granițelor dela Suceava. Această linie, după cum spune Barco, dela vărsarea Sucevei în Siret, în sus până la râul Molnița, este o linie de graniță bună de întărit. In privința delimitărilor, Austriacii au întâmpinat greutăți la delimitarea între Siret și Suceava, și cum voiau să aibă și Hotinul sau ceva din ținutul Hotinului, Pașa a răspuns că nu va ceda nici o palmă de pământ afară din convenție, nici din Moldova nici din Hotin. Intre Suceava și Siret nu se înțelegeau asupra satului Capucodrului, dela vărsarea Sucevei în Siret și de acolo până la orașul Siret, este un teritor lung de 8 ore și larg de 3 ore, și are 20—30 de sate. [1] Greutatea de care se temea Austriacii la delimitare era districtul Hotinului, ei căutând ca linia să fie la Rohatin. Ei caută astfel în cât să convingă pe Pașa dela Hotin și să scrie în raportul său către Poartă „că linia dela Rohatin este singura linie mărcată și mai potrivită pentru a înlătura pe viitor ori ce conflicte. [2]

In ziua de 3 iulie 1775, Thugut trimete lui Kaunitz raportul cu cheltueli—renumerațiuni—în chestia delimitării Bucovinei, care s'a ridicat la 15012 piaștri și 20 de parale (sau 16 889 florini și 3½ crețari), stăruindu-se tot odată să se facă un cuțit lui Reiss-Effendi, după modelul arătat. [3] Pentru răușirea delimitărei Buco-

1. Asupra mai multor lucruri în mersul delimitărilor, o expunere foarte amănunțită în Hurmuzaki. Vol. VII, pag. 221—224.

2. *Răpirea Bucovinei* pag. 66.

3. *Răpirea Bucovinei* pag. 69 sq. Dau aici și banii cheltuiți de Austriaci cu ocazia delimitării Bucovinei.

Socoteala speselor extraordinare și secrete, care s'au făcut de subscrisul cu ocaziunea subscrierei convențiunei privitoare la cesiunea Bucovinei în 7 maiu 1775:

	Piaștri	Parale
Dragomanului Porței, Costache Moruzi, după promisiunea dată	10.000	—
Fiind-că această sumă, spre mai mare păzire a secretului, s'a numărat în 2.500 galbeni funduelii, s'a plătit de fie care galben funduelin un agiu de 5 parale .	312	20
	10.312	20
La cancelaria Porței.		
Lui Beilik Effendi, 200 galbeni turcești ordinari bucata à 3 piaștri și 3 parale	620	—
Lui Amedji Effendi deasemenea	620	—
Secretarului Raschid Mehmed Effendi, care a prescris convenția, 100 galbeni	310	—
Copii à diferite hârtii	50	—
Lui Tahir Aga, comisarul Porții la demarcațiune 1000 galbeni ordinari	3.100	—
	15.012	20

(ss) Thugut. Cari face 16.889 fl. 3½ cr.

vinei, Kaunitz scrie lui Thugut, 4 august 1775, „pentru câștigarea comisarilor turcești, comandantului de Hotin și altor persoane care pot avea vre-o influență însemnată în realizarea prezentei afaceri, s'a deschis D-lui baron de Barco la casa gubernială din Lemberg un credit de 30.000 florini. [1]

In anul 1775 noemvrie 21, Kaunitz scrie lui Thugut ca să stăruiască la Poartă ca să dea lui Tahir Aga un firman pentru o nouă întindere a granițelor, și să se arate de asemenea că operațiunile de graniță s'a rectificat numai până la Cernauca, și s'a observat această întindere până la vărsarea râului Molnița în Siret, după cum s'a observat în harta de convenție, la vărsarea Mamarniței în Prut.

In decemvrie 1775 se avea intenția să înainteze linia de graniță până la Rohatin, în ținutul Hotinului, dar Pașa din Hotin s'a opus dând în schimb o parte din ținutul Sucevei, între Suceava și Siret. La delimitarea spre Hotin fiind vorba de 32 de sate, Tahir Aga a dat în loc de o frontieră destinctă, mijlocul unei bălți, un șanț și alte absurdități. [2] In anul următor, 1776 ianuarie 1—24, s'au făcut demarcațiuni în districtul Hotinului și cel al Cernăuților; pe când se urmau aceste demarcațiuni, Rusia căuta să influențeze asupra lucrărilor în paguba Austriei. In luna fevruarie Tahir Aga spune că deși granițele se vor însemna la hotarul Hotinului, cesiunea părților între Suceava și Siret, o poate face numai Poarta. In luna aprilie conflictu nu era aplanat pentru linia Rohatin. In cele din urmă, la 7 mau 1776 se încheie convenția pentru înaintarea granițelor și se prevede următoarele trei puncte: 1) Curtea imperială se desistă de cererea teritorului Hotinului până la locul numit Rohatin, și se va ține în limitele fixate de comisarii Porței. 2) In schimbul acestui teritoriu se va da Curței, partea teritorului Moldovei care este cuprins între râul Răchitna și râul Prut și are 9 sate; 3) va fi nevoie de o nouă demarcare a pământurilor între Suceava și Siret, iar dincolo de linia trasă pe hartă vor fi date Porței. [3]

Fiind aplanate cele din urmă neînțelegeri, granița Bucovinei

---

1. *Răpirea Bucovinei* pag. 75.
2. Hurmuzaki. Documente. Supliment I $_3$ pag. 30.
3. Th. Codrescu. *Uricarul* IV pag. 251—253.

spre Moldova şi Hotin era astfel: [1]. (După convenţiunea din 2 iulie 1776 pentru delimitarea Bucovinei, încheiată la Palamutka la marginea Moldovei). „Delimitarea s'a început dela râuşorul Teşna în puţită lângă hotarele Transilvaniei trece peste măgura calului, muntele piatra la roşiu unde se întâlnesc 3 confinii şi unde acum este o mare aquilă; de acolo coprinzând pământurile satului Condreni sub jumătatea muntelui Lucato, trecând apoi la muntele Poiana Vânătorului, pe vârful zisului munte o aquilă, de acolo unde se uneşte râuşorul Leriscor cu un altul ce se chiamă Valea Arsă. De acolo lăsând la o parte satul Şarul Dornii şi şesul de fânaţ al satului, dela confiniile imperiale până la poala muntelui Dealul Negru lângă pădure. Apoi pe pogărâşul aceluiaş munte până la părâul Neagra Dorna în faţa locului ce se chiamă Părâul Lupului, rămânând apoi jumătate râului Neagra Dorna la Imperiul austriac şi jumătate la Inalta Poartă până la vărsătura numitului râuşor în râul Bistriţa. Apoi de acolo până la locul ce se atinge cu Bistriţa şi cu valea ce se zice de aramă la picioru muntelui numit Raru. Până la acest punct, jumătatea râului Bistriţa este al Porţii Otomane, jumătate imperiului. Dară dela Valea de Aramă rămâind de a dreapta râul Bistriţa tot la Poarta Otomană precum şi satul Kirilă tot, iarăş de a stânga până la muntele Raru rămânând la Imperiul Austriac până la stânca crăpată de pe vârful numitului munte Raru. De acolo până la muntele Obcina Kirilu un semn de aquilă. De acolo trecând pe spinarea muntelui Vuron Klefia şi Capul Băeşescu cuprinzând toate pământurile satului Stulpicani până la râuşorul numit Vadul Negrileasa, un semn de aquilă; apoi suindu-se pe munţii Obcina Ciumerna şi Clătita Mică un semn de aquilă. Dela muntele Clătita mică până la muntele Clătita Mare, de aici pe vârful şi spinarea munţilor Rătundu, Obcina Suvorist, mergând înainte pe munţii Opcina, Isaki, Ipleşi până la muntele Dealu lui Buragu spre a însemna pământurile vecine ale satuiui Capu Codrului pe vârful muntelul Dealu lui Burag un semn de aquilă, apoi lângă malul stâng al râului Moldova un semn de aquilă şi alt semn de aquilă lângă drumul cel mare care

1. Th. Codrescu. *Uricarul* IV pag. 254 sg. şi Hurmuzaki. Documente VII pag. 486–488. Vezi şi Elvira Pârvan *Schimbările graniţei ăinspre Bucovina* în „Anuar de geografie şi Antropogeografie 1909–10 pag. 85–103.

trece dela Capu Codrului la Baia. De acolo la începutul văei Sămoșul un semn de aquilă, apoi unde intră linia la valea Lucăcești un semn de aquilă. De acolo prin valea Sămoșului (Someșului) Mare coprinzând toate pământurile satului Zăhărești, dinnaintea satului Liten Mika un semn de aquilă, apoi pe valea Someșului Mare până în valea Bonieni un semn de aquilă, apoi pe aceaș vale până la o distanță un semn de aquilă, apoi înainte lăsând satele Voniești și pământurile lui până la muntele Voniești; pe vârful lui un semn de aquilă. De acolo în valea Someșului un semn de aquilă, trecând în fața satului Reașca la Samosmica și la valea zisă Rușina un semn de aquilă, apoi sunt muntele Vuron Dumbrava Recu, pe vârful zisului munte un semn de aquilă. De acolo lăsând afară satul Mirești cu pământurlle sale dela marginile imperiale pe muntele Mirești, unde începe Valea Racova un semn de aquilă, apoi înainte pe valea aceasta până la satul Siliceni unde se varsă Balta Satului în râul Suceava care trece pe dinaintea satului Siliceni un semn de aquilă. Trecând apoi dela punctul acesta însemnat cu jumătate din malul și râul Sucevei în sus, până în fața mânăstirii Armeno, care se ajunge cu satul Suceava unde se varsă râușorul Mitoc în râul Suceava un semn de aquilă. Pe urmă pe râușorul Mitoc în sus lângă pod un semn de aquilă, apoi înainte pe acest râu până unde intră alt râușor ce se chiamă Dratuli către obârșia acestui din urmă un semn de aquilă.

De acolo la deal înainte de mânăstirea Dragomirna pe lângă un drum ce merge la Kalefindești un semn de aquilă, apoi pe linia drept pe spinarea acestui munte până la opcina Kalefindești un semn de aquilă, apoi înaintea celei de pe urmă casă din Kalefindești un semn de aquilă. Trecând apoi la Podoșingia drept la un arbore mare ce este lângă cea de pe urmă casă înaintea acestui sat un semn de aquilă, și încă față în față de acolo aproape de drum sub un alt arbore un semn de aquilă. De acolo pe o vale vecină lângă Valea Nogricina la unghiul acesteia pe un mare arbore un semn de aquilă, apoi pe valea Nogricina peste pod un semn de aquilă, trecând valea Negricina și suind dealul, pe coastă, la începutul pădurii unde se află 4 arbori alături, un semn de aquilă, apoi pe spinarea acestui munte, pe partea ce coboară către râul Siretului lăsând în stânga satului Siret cu pământurile uale proprii

Austriei, în dreapta satului Verpole cu pământurile sale Inaltei Porți, pe malul numitului râu Siret un semn de aquilă. Apoi merge pe jumătatea râului Siret câtva în jos până la vărsătura râușorului Molnița unde se află un semn de aquilă, care se întărește drept semn de margine. De aici până la podul unde se trece la Sinăuți un semn de aquilă, apoi un alt semn asemenea la punctul unde se amestecă râușorul Molnița cu alt râușor Tureatca. De aici către izvorul Molniței un semn de aquilă aproape de Prohorod. De aici pe spinarea dealului între valea Buda și fântâna Tâlharului, un semn de aquilă. Apoi un semn de aquilă la isvorul râușorului Lucovita; apoi la puntea ce trece peste Lucovița, un semn de aquilă în mijlocul satului Lucovița rămânând o parte la Austria și o parte la Turcia. Apoi un semn de aquilă la puntea râușorului Lucovița ce este aproape de Prut, și în fine un semn de aquilă de vărsătura acestui râușor în Prut. Pe malul stâng al râului Prut fiind-că pământurile Hotinului se învecinează cu râușorul Răchitna și fiindcă se află de față și locuitorii deputați ai Hotinului, după însemnarea și mărturisirea dată de ei s'a regulat hotarele și s'au pus semnele de aici până la Nistru în chipul următor: La vărsătura râușorului Răchinta în Prut, un semn de aquilă, apoi înainte pe acelaș râușor la puntea satului Noua Suliță, un semn de aquilă, mai încolo aproape de satul Răkitna lângă podul peste care trece drumul cel nou, un semn de aquilă, apoi la puntea din valea Paro Dubova care intră în Răkitna, un semn de aquilă. Apoi pe valea aceasta din urmă până la isvorul ei în pădure la puntul arătat, pe un arbore un semn de aquilă. De aici pe un drum ce s'a deschis de curând pe spinarea dealului unde se unește cu drumul cel mare, un semn de aquilă, de acolo la punctul unde dă drumul de a Kolincăuți în drumul cel mare, pe un arbore un semn de aquilă. Apoi pe drumul cel mare până la Fântâna Seacă pe o piatră aproape de dânsa un semn de aquilă și aproape de acolo iarăș un semn de aquilă pe drumul cel mare pe un arbore. De aici la ușa pădurii lângă drum un semn de aquilă. Până la acest punct, jumătatea drumului celui mare servește de linie de demarcare, așa că partea cea stângă cu pădurea se ține de Austria, și cea dreaptă de Poartă. Dela ușa pădurii se întoarce linia de demarcare spre stânga către valea numită Saslindere sau Valea Jocoasă. Acolo la cel dintâi isvor, un semn de aquilă, apoi mai în jos pe

alt braț a acestei văi un semn de aquilă apoi de laturea pomeniei văi unde dă o cărare dela Arjaveneț, un semn de aquilă, și ângă puntea din această vale unde întră drumul cel mare dela Arjavenet un semn de aquilă. De acolo la punctul unde valea Krinova se unește cu valea Dobronouți și alta numită Soclindere, un semn de aquilă. Apoi la vărsătura apelor numitelor văi în valea numită Grameștii, un semn de aquilă. De acolo pe latura acestei văi din urmă unde trece drumul dela Arjavenți la Pohărlăuți, un semn de aquilă. De aici la fundătura văei lângă cele din urmă case ale Grămeștilor, un semn de aquilă, apoi lângă podul cel mare care trece peste valea Grămeștilor, un semn de aquilă, apoi la locul unde dă Valea Grămeștilor, în valea Onut, un semn de aquilă, apoi pe podul cel mare care trece peste valea Onutnlui un semn de aquilă, și unde se desparte apa mărei Balamutcei de pârâul Onutului, un semn de aquilă, apoi de aice unde se amestecă ăpa Cerninotocului cu Onutu, un semn de aquilă. De acolo apoi în față cu Onutu, un semn de aquilă, despărțindu-se apa Marei care se ține de Austria. Dealungul apei Onut unde drumul dela Balamutca la Mitoc un semn de aquilă, și în fine la vărsătura torentului numitei văi Onutu în Nistru, uu semn de aquilă. Și în acest mod s'a finit hoarele până la Nistru

Cu acest fel de hotărnicie austriacă s'a luat Bucovina cu un teritor de 178 mile germane, cu 233 orașe și sate, și cu un teren destul de productiv. In anul 1777 august 27, Maria Tereza dă o ordonanță cerând jurământul de supunere al tuturor locuitorilor, al mitropolitului, al episcopilor, al boerilor, al țăranilor și cei ce au averi în Bucovina. După ocuparea definitivă, în anul 1780 începe organizerea temeinică a Bucovinei, apoi alte organizări, dar pe noi nu ne interesează acum pentru studiul de față, ea devenind o provincie austriacă. După cum se vede, Bucovina a fost luată dintr'o necesitate politică, dar cu ajutorul banilor dați, cu diplomația lor, și cu ajutorul hărților, Curtea imperială din Viena și-a ajuns scopul [1].

1. In cursul acestei lucrări, s'a pomenit de hărțile trimese de Kaunitz lui Thugut în privința Bucovinei, și de harta trimisă de Grigore Ghica la Poartă tot pentru Bucovina. O altă hartă este din anul 1773 de căpitanul Mieg care a făcut o schiță de desemn a Bucovinei, harta detaliată a Bucovinei a făcut-o în anul 1774. Titlul ei este așa; General-Carte von der neuen geometrischen Aufnahme; theilcs vou deuen à la vue aufgenohmeneu Gegend zusammengesetzt zu Ersehung derjenigen Graentzlinie, welche bey farmirung eines Arrondissments der Bu-

După luarea Bucovinei, Constantin Moruzi organizează județul Suceava din fragmentele secționate ale județelor învecinate. Deși hotărnicia se făcuse, în anul 1805 s'a regulat cursul râului Mamorniţa, pentru-că „rămâne o bucată de loc a ţării Moldovei în Bucovina" ea fiind a stolnicului Mihalache [1]. Şi după asta oare cari neajunsuri s'au întâmplat, că Austriacii şi Ungurii cu şiretenie au căutat să încalce hotarul, că de frică au ştiut tot d'auna [2].

Dela anul 1776, când s'a făcut delimitarea Bucovinei, şi până la anul 1888, de bine, de rău, s'a ţinut frontiera; iar în acest an (1887) se face o altă delimitare a întregii Românii spre Austro-Ungaria. Din partea Romcniei era Mihail Pherekide şi din partea Austriei era Agenor conte de Goluchowski. Se avea în vedere ca să se stabilească într'un mod definitiv aceste fruntarii. Delimitarea între România şi Bucovina [3]. § 1. Linia de fruntarie plecând dela Triplex confinium dintre Ungaria, Bucovina şi România, punct situat pe creasta Pietrile-Roşii, pe şeaua Podul de Piatră, urmează pe zisa creastă spre Nord, trece prin punctul cotat 1643; de acolo ia o direcţiune generală spre est şi trece urmând mereu spre creastă pe vârful munţilor: Munceilor, Lucaciu, Poiana vânătorului şi Gura Haitei. § 2. Din acest punct linia se coboară la sorgintea pârâului Sevişar pe care'l urmează până la gura pârâului Valea Arsă, punct cotat 860, de unde se suie, prin punctul cotat 870, în direcţiunea nord nord-est, pe piciorul muntelui Dealul Negru, numit Runcul; de acolo ia o direcţiune către nord est, formând un unghiu deschis, şi se coboară în linie dreaptă la întâlnirea cu pârâul Dorna neagră.

§ 3. De acolo urmează pe acest din urmă pârâu până la revărsarea lui în Bistriţa şi apoi pe acest râu până la Valea Aramei (cota 736), de unde se urcă prin această vale, trecând prin cota 935 şi origina ei la vârful muntelui Bâtca-Neagră (cota 1402).

---

covina von das Allerhöchste Interesse fürzuwallen erforderlich Ware zusammergesetzt vou Maior V. Mieg 1774. 1: 130900. (Chartă generală dela noua ridicare geometrică, compusă parte după locuri ridicate à la vue, spre a găsi acea frontieră, care ar fi necesară de ales formarea unui arondisment al Bucovinei compusă de maiorul de Mieg 1774. 1: 130900). Dionisie Olineşcu. Hărţile Bucovinei. (In Buletinul Societăţii geografice române 1894. Trimestrul III şi IV pag. 3.

1. Th. Codrescu. *Uricarul* XVI pag. 132.

2. In timpurile noastre Ungurii au vrut să calce hotarele pe o moşie a d-lui Ghica, lângă Bucovina, dar fiind-că s'au opus pădurarii împuşcând mai mulţi unguri, n'au mai îndrăsnit să vină şi au lăsat şi 5 pogoane de pământ de al lor.

3. Monitorul oficial pe 1888 luna aprilie pag. 170 sg.

§ 4. De aici încolo linia apucând din nou pe creasta munților, trece pe vârfurile Runculeţiu, Pietrile Doamnei, Răraul (cotele 1648, 1655, 1529 și 1622), Teodorescul (cotele 1357 și 1393), Obcina Chiriliu (cotele 1326, 1218, 1294 și 1314), Căpățâna (cotele 1388 1383, 1350, 1345 și 1250), Grebenul (cotele 1437, 1470, 1358, 1477, 1378, 1476 și 1240), Glefile (cota 1376), Alunișul (cotele 1342, 1204, 1167, 1316 și 1362), Grebenul (cotele 1361, 1324 și 1303), Bâtca Rea (cota 1217), Capul Băieșescul (cotele 1298, 1279, 1300, 1105, 960, 1012, 1030 și 1017), de unde prin piciorul acestui munte (cotele 918 și 874) se coboară la pârâul Negrileasa, peste care trece, și se urcă apoi prin punctul cotat pe hartă 1017, la vârful Obcina Ciumârnei (cotat 1066).

§ 5. De acolo apucând din nou pe creastă, linia trece pe vârfurile Rangul (cota 1021) și Găinoasa (cotele 940 și 919) și merge până la șeaua formată de aceasta cu Clădita Mare (cota 847), din acest punct ia o direcțiune spre nord-vest și, înconjurând orizontal Clădita Mare, mergând până la șeaua formată de Clădita Mare cu Clădita Mică, de unde se urcă apoi de a dreptul la vârful Clădita Mare (cota 1072).

§ 6. Din acest punct apucând iarăș pe creastă, linia trece pe Vârfurile Rotunda, Obcina-Svoriștei (cotele 953 și 963), Obcina-Isakii (cotele 995, 985, 840, 882, 595, 663 și 726), Pleșei (cota 560), de unde prin piciorul acestui munte, trecând pe la cota 474, merge la vârful Dealului-Burago (cota 511).

§ 7. Din acest punct, linia se coboară prin piciorul acestei înălțimi către nord-est până la întâlnirea cu pârâul Valea Seacă, în punctul cotat 439, urmează pe acest pârâu, prin punctele cotate 423 și 419 până la punctul A însemnat pe hartă, de unde părăsind pârâul, trece prin punctele B C și râul Moldova la punctul D.

§ 8. De acolo ia o direcțiune către nord-est și merge, urmând un șanț tras din vechime (cota 394), până la întâlnirea pârâului Sămoșelul (cota 398), pe care apoi se suie până la punctul cotat 423.

§ 9. Din acest din urmă punct, fruntaria ia din nou direcțiunea către nord-est și merge d'adreptul la Valea Lucașești pe care urmează până la pârâul Somoșul Mare pârâul Hraniţa, și pe acesta până la gura pârâului Bunești. Se urcă apoi pe acest pârâu, trece d'alungul lacului artificial dela Bunești până la piciorul mun-

telui Dealul Lung, de unde trecând pe marginea despre nord a acestui lac, întâlneşte Pârâul Buneşti pe care se sue iarăşi până la o aşezătură de pământ spre nord şi aproape de cota 329, de unda prin această aşezătură, se urcă la vârful Dealului Buneşti (Dealul Crucea), la punctul cotat 408

§ 10. Dela acest punct linia se coboară d'adreptul spre nord-est şi întâlneşte un mic pârâu, pe care'l urmează până la punctul unde el se varsă în pârâul Samoşul Mic (punct situat în lacul artificial Nemircenii) şi apoi pe acesta până la gura pârâului Ruşina.

§ 11. De acolo linia se urcă trecând prin punctele cotate 315 şi 362 la vârful înălţimei Dumbrava Roşie (cota 438) de unde, apucând direcţiunea est, trece la vârful Dealul Fâstâcului (cota 420) şi de acolo la vârful Dealului Plăvălarilor (cota 451), de unde se coboară prin creasta acestei înălţimi în direcţiunea sud-est, trece aproape de începutul unei aşezări de pământ, care rămâne la sud, pentru a apuca apoi direcţiunea spre est şi trece punctul cotat 379, de unde se urcă la vârful Dealului Cetăţuia (Miresei) (cota 473).

§ 12. Dela acest punct fruntaria merge în direcţiunea sud-est prin platoul Miresei (cota 477), d'adreptul la sorgintea pârâului Racova (cracul stâng), pe care urmează până la punctul unde se varsă în Suceava, trecând prin Balta Satului, aproape de satul Filişeni (pe hartă Chilişeni).

§ 13. Din acest punct până la gura pârâul Mitocul (pe hartă Rustorba) linia de fruntarie va urma cursul râului Suceava îndată ce va fi rectificat conform regulamentului stabilit prin articolul III al prezentei convenţiuni. Linia actuală, aşa cum e însemnată pe hartă, este adoptată provizoriu.

§ 14. Dela gura Mitocului linia urcă pe acest pârâu până la gura pârâului Dadului şi apoi pe aceasta, până la sorgintea lui.

§ 15. Din acest punct fruntaria se urcă în direcţiunea est, pentru a apuca linia de despărţire a apelor dintre Suceava şi Siret, pe care urmează trecând la Lazary (cota 508), la punctul cotat 493, pe vârful Obicina—Calafindeşti (cota 506, pe hartă Zaranka), la punctele cotate 473 şi 440, de unde începe a se coborî trecând la punctele cotate 380, 372, 370, 375, 392, 350, 391, 330, 362, 389, 364 şi 330, lăsând astfel în Bucovina satele Botoşaniţa, Gropana şi Negostina şi în România satele Rudeşci şi Verpole

§ 16. Plecând din punctul cotat 330 linia coboară d'adreptul

în râul Siret din care punct urmează cursul lui până la gura pârâului Molnița și de acolo se urcă pe acest pârâu până la sorgintea sa, prin punctele cotate 340 și 350.

§ 17. De acolo se urcă în direcțiunea nord—nord-est și apoi spre vest pe înălțimile situate între satele Prevoroki și Buda și, urmând creasta înălțimilor, trece între Fântâna Tâlharului și Buda prin punctele cotate 370, 368, 406, 386, 385, 328, 306, 327, 324, 298 și 316 și merge apoi prin punctele cotate 304 și 247 la sorgintea pârâului Lucovița, pe care urmează până la punctul unde acesta se varsă în Prut. (Incepând dela satul Mamarnița, pârâul Lucovița se numește Mamarnița până în Prut).

§ 18. Dela gura Lucoviței, linia urmează cursul pe care apele Prutului l'au avut în anul 1855, înconjurând pe la nord insula Sinăhăul și Cotul Grigorcea până la punctul N însemnat pe harta de delimitare și pe planul special anexat aci (Anexa B.), unde întâlnește cursul actual al fluviului. De acolo până la Novoselița, cursul Prutului dela 1884, care corespunde cu cursul actual al fluviului, va fi considerat ca fruntarie provizorie între cele două țări, până la rectificarea fluviului de către comisiunea internațională a Prutului.

Tot cu ocazia acestei delimitări s'a făcut rectificarea cursului râului Sucevei și al râului Molnița[1]. Astfel s'a făcut această

1. Monitorul Oficial 1888 luna Aprilie, pg. 172. Rectificarea cursului Sucevei. Cursul actual al Sucevei neputând forma o linie fixă și nestrămutată, din cauza schimbărilor dese cari se întâmplă când vin apele mari, linia astfel cum este trasă pe hartă, conformă stărei actuale de posesiune, va fi considerată ca fruntarie provizorie, până la rectificarea cursului apelor acesiui râu. In acest scop, o comisiune mixtă de ingineri numită de Guvernele contractate, va fi însărcinată să ridice planul albiei acestui râu, întrucât el formează fruntaria, și să elaboreze un proiect de rectificare, întemeiat numai pe principii științifice. Acest proiect astfel stabilit, va fi supus aprobării celor două guverne. Cursul apelor determinat prin acest proiect va fi însemnat prin semne de hotar de piatră, așezate conform prescripțiunilor art VI al prezentei convențiuni și va forma din acel moment fruntaria. Prin faptul aprobării proiectului, cele două guverne nu se leagă a executa rectificarea însăși a cursului apelor; dar vor putea permite particularilor să execute lucrări în acest scop, conformându-se regulelor prescrise de art. IX al prezentei convențiuni.

Rectificarea cursului Molniței. Apa Molniței fiind abătută în cursul său în diferite locuri de către particulari, în interesul lor privat, ea va fi restabilită în vechea ei albie, spre a forma fruntaria conform prezentei convențiuni. Aceste lucrări vor fi executate înaintea demarcațiunei, prin îngrijirile guvernului acelui Stat, pe teritorul căruia curge apa actualmente. Comisiunea mixtă, prevăzută de art. 9 al prezentei convențiuni, va trebui să se pronunțe asupra cererilor acelor particulari cari vor avea nevoie a trage apa din râu pentru stabilimentele lor.

delimitare care s'a păstrat aproape întocmai; mici neînțelegeri s'au întâmplat, dar s'au aplanat foarte repede[1]. Prin Unirea Bucovinei cu Patria Mamă se încheie pentru totdeauna cearta pentru hotar.

Diviziunea proprietății rurale în ținutul Hotinului după desființarea raialel.[2]

de **T. G. Bulat**

Am dat într'un număr trecut al acestei publicații material bogat asupra felului cum a fost recuperat pământul din fosta raia a Hotinului, de către strămoșii lor propietari. Ținutul acesta, nu departe de scaunul domnesc al Sucevii, și sprijinit de puternica fortăreața de pe malul Nistrului a fost căutat totdeauna de către puternicii de pe lângă Voevozi. Acest fapt explică o serie întreagă de lucruri, din punct de vedere istoric și etnografic, asupra cărora poate vom reveni cândva!

Aci nu facem decât se acumulăm materialul necesar unor lucrări de constatări și opere de sinteză, asupra acestei provincii. Nici o surpriză deci, dacă contribuțiuni de acest fel vor mai apărea în paginile acestei tipărituri. In cele ce urmează, descoperim o dată mai mult întinsele stăpânirii din ținutul Hotinului, aparținând familiei strălucitului cronicar Miron Costin. Nu lăsăm să treacă constatarea că pe temeiul acestor acte—să le zicem de a doua mână, dar totuși trecute pe supt ochii ageri ai Divanului—se pot, dacă nu alcătui, cel puțin completa, multe date genealogice. In rândurile de mai jos apare ca tălmaci de izvoade și faimosul reformator de viață călugărească Paisie dela Neamț. Familia Movileștilor o găsim și supt denumirea de Movilovici! Iar mănăstirea Todirenii, din Burdujeni, pare că-și datorează numele, lui Teodor—Tudor Movilovici,—postelnicul, fratele Voevodului Ieremia Movilă, care o înzestrează din belșug cu moșii, heleștee și sate.

1. In cartea „Protocoalele și actele relative la revizuirea din an. 1900 a fruntariei dintre România și Austria (Bucovina)" se spune că cu ocazia fixării liniei de frontieră în mod trigonometric, s'a constatat că distanțele dintre semnele de frontieră și unghiurile dintre pietrile de frontieră măsurate pe teren, nu corespunde cu datele conținute în descriere; se fac îndreptări acolo unde se găsesc. S'a găsit mici schimbări de hotar, dar ele s'au îndreptat de comisia însărcinată cu delimitarea acestei granițe.

2. An. II, nr. 4.

10 Ghenar 1810

I.

Către Exelenția sa D sfetnicul de taina sinatorio, prezedent Divanurilor cnejiei Moldaviei i Valahiei, și cavaler Serghie Serghievici Cușnicov

DE LA DIVAN[1]

Cinstit d-lui Costache Ghica biv vel log. de țara de gios au arătat adiverință iscălită de d-lor boerii de la comitetul cercetărei cuprinzătoare de scrisori vechi pentru o moșie întriagă a d-sale din țănut Hotinului, anume Cipilănții pe Racovățul uscat moștenire de pe boerii Mironești niamul soției d-sale. Care cercetându-se de noi, s'au văzut scrisorile și s'au însămnat dintr'ânsele aceste: împărțală din 7165 Iulie 10 iscălită de Miron Costin i frații sei fii lui Costin hat. arătându-se cum și au împărțit între dânșii moșii ce-au avut dela părinți. Și în parte lui Potomir Costin se arată satul Cipilanții la Hotin. Această moșie s'au fost dat d-sale camr Iordache Balș după un ispisoc din 7145 Sept 6 de la Domnul Vasile Vvod intaritorio lui Toader Liciul și fratelui seu Constantin biv agă, nepoții lui Cotela, pe moșie întriagă Șopencăuții la Hotin. Și după un zapis din 1773 Avg. 4 dela un preutul Nicolai, prin care au vândut numitului boerio satul Cipilănții, crezându-se atunce după arătare d-sale, că acest sat numit în ispisocul vechio Șopencăuții în urmă s'ar fi chemat Cipilănții, cum îi scrie Zapisul de cumpărătură. Insă mai în urmă întrând în cercetare comitetului scrisorile moșiilor d-sale logofătului s'au descoperit, că una ieste moșie Cipilăuții (rupt) scrisorile (rupt) nume, precum au arătat d-lui de i s'au fost dat. De care cunoscând acum și d-lui camr Balș, că așa trebue să fie, alt cuvânt n'au avut, decât au răspuns, că dacă satul Cipilăuții, ce ieste și în tabla visteriei cu acest nume se va dovedi pe Racovățul uscat, apoi d lui nu-l pretenderisește însuși, decât are să-l tragă d lui logof. după putere scrisorilor d-sale. Așa dar silind trebuința a se afla adivărul, s'au găsit la stoln. Gheorghe Loic (?) un ispisoc din 7178 Dechem. 20 dela Domnul Duca Vvod întăritorio lui Grigoraș Cărlig cu frații lui, asupra moșiei Oncauții cu helești și

1. „*Dela*“ 1432/1810. Arh. Senat. Chișinău.

moară pe Racovățul uscat. Pentru care moară să vede dintr'o carte veche a lui Gheorghie părcălabul de Hotin că au fost pricină între moșinașii de Oncăuți, și între moșinașii de Cipilăuți. Și macar că într'aceste îndestul s'au adiverit că satul Cipilăuții ieste și acum pe Racovățul uscat megieșit cu satul Oncăuții, dar spre mai bună încredințare fiind (rupt) stoln. Loizu moșinașu de Oncăuți (rupt) făcut întrebare, și prin cuvântu (rupt), că Oncăuții se megieșesc (rupt) pe Racovățul uscat, după (rupt) îndoială că (rupt...) să bine voești Ex.-ta să se întăriască d-sale stăpânire asupra ei.

Gavriil Mitropolit și Exarh

Const. Balș logof. Săndulache Sturza hatman

II.

Insemnare [1]

Satul Nihorăcăi după predlojenie din 12 Sept. supt nr. 3078 s'au dat în stăpânire lui Toma Săndulachi.

Satul Șănăuții mari ce sânt lângă satul Nădăbăuții spre Nistru mănastire Precista din târgul Ocna, arată ca acel sat Șărăuții Mari ar fi pe moșie Vlădicica. Și moșie Vlădicica care o arată scrisorile vechi lângă Nădăbăuți, s'au dat aceștii mănăstiri după predlojenie din 23 Febr. supt no. 568 Pol sat Hrușavățul la Nistru după prediojenie din 6 Mart supt no. 667 s'au dat mănăstirii Toderenii din tîrgul Burdujeni.

Satul Stănileștii sănt banii puși depozit de K. K. aghențăe. Satul Lencăuțăi sânt depozit banii puși de d-lui post. Constandin Costachi. Dar aceste doao moșii nu s'au dat la stăpânii lor neviind ei până acum cu adiverința de cercetare comitetului rânduit.

Moșie Corostăcnăi s'au cercetat la Divan, și să cuvine d-lui Caminarului Ștefan Catargiu cu frații. S'au poruncit să să facă răport.

Satul Rujavichita după predlojenie din 1 aceștii luni Apr. supt no. 989. S-au dat jumătate la boeri Cuzești și jumătate la Volcenschi și Șahâcul Moșie Dirișeuți toate să fie cu alt nume iar cu acest nume nu s'au dat nimănui.

1810 Apr. 4.

---

1. „*Dela*“ nr. 1522. Arh. Senat. Chișinău.

III.

Către... Serghie Serghievici Cușnicov de la Divan [1]

Polcv Toader sin Giiorgiu au arătat adeverința iscălită de d-lor boerii de la comitetul cercetării cuprinzătoare de scrisori vechi pentru a trie parte din giumătate de moșie Trăistenii ținut Hotinului, care cercetănduu-se de noi s'au văzut scrisorile aceste.

Carte din 7106 Apr. 29 de la Domnul Ieremie Movila Vvod către Cotela diacul să cerceteze pentru un iaz, ce are făcut Grigori stol(ni)c pe giumătate din Traisteni partea din sus, de se înia că de către alt iazu, ce-au făcut răzășii pe partea din gios.

C copie de pe o diată din 7209 Mart 20 a stolnicului Gavriil Brăescul de împărțală fiiior săi și în parte lui Solomon arată giumătae de Traisteni.

Carte din 1774, Ghen. 30 a părcălabilor de Hotin de giudecată între Constantin Gore și între Gheorghie Cărțate dăndu-se dreptate Goreștilor să stăpănească giumătate de Trăisteni. Pentru doao părți dintr'această, giumătate de sat s'au dat întăritură cap. Ioniți Boian cu niamurile sale după un ispisoc din 7110 Maio 20 a Domnului Ieremia Movilă Vvod, ce ieste la dânsul de pe niamul Braescului, și după osăbite Zapise vechi de cumpărătură, ce sănt la polc sin Giorgiu pe a trie parte dintr'această giumătate de sat se închea cât cuprinde diiata de mai sus din 7209 a stolnicului Gavriil Brăescul, adică giumătate de sat. Inse pentru acele doao părți din giumătate de sat ce s-au întărit capitanului Boian își vor căuta între dănșii trăgând împreună și la alti locuri părți de moșie de pe niamul lor din vechio Brăescul. Iar pentru a trie parte dintr'acea giumătate de sat, ce sânt scrisorile la polcov Sir Giio(r)giu, înștiințăm ca să bine voești Ex.-ta a se întări stăpânire asupra lui.

1810 Febr. 13

Costachi Ghica logofăt
Constantin Balș logofăt
Săndulachi Sturza hatman.

---

1. „*Dela*“ nr. 1567. Arhiv. Senat. Chișinău.

IV.

Către... Serghie Serghievici Cușnicov[1]

Cuviosia sa arhimandritul Atanasie igumenul mănăstirei Todirenii din târgul Burdujenii ținut Sucevvii au arătat adiverință iscălită de d-lor boerii dela comitetul cercetărei, cuprinzătoare de scrisori pentru moșăi, ce are mănăstirea în ținut Hotinului, care cercetându-se de noi, s'au văzut aseste scrisori pe moșăile de mai gios.

Tălmăcire adiverită de pomenitul arhimandrit Paisie, ce au fost stareț la mănăstirea Niamțului, scoase de pe o scrisoare din 7112 Mart. 20 a lui Teodor Movilovici fost ctitorul numitei mănăstire, prin care au dat danie între altele și giumătate de moșiea Hrușavățului la Nistru la Hotin sat întreg Hrănăuțăi în ținut Eșai cu doao heleștei și mori în părăul Ciuhurului satul Lipnicul în ținut Soroca și sat întreg Durnești în ținut Sucevei și alti moșăi la alti ținuturi. Copie adiverită de pe un ispisoc din 7114 Oct. 25 de la Domnul Ieremie Movilă Vvod fratile postelnicului Teodor Movilovici întăritorio acestei mănăstire asupra daniei, însămnând îutre altile satul Lipnicul la ținut Soroca și satul Durnești la Suceava; arătând însе că acest sat Durnești jumătate partea din sus au fost de baștină a post. Movilovici iar giumătate partea din gios fiind a domniei sale Ieremie Movilă Vvod cumpărătură dela fiei lui Albotă; l-au dat schimb fratelui sau post. Teodor Movilovici pentru giumătate de Hrușavățu, ce au luat domnie sa la Nistru în ținut Hotinului, care jumătate de Hrușavățu numitul Domn prin alt ispisoc al seu dintr'același an Noembr. 23 arată că au dat-o danie mănăstirei sale Sucevița. Ispisoc din 7170 Iulie 30 dela Domnul .Evstratie Dabija Vvod întăritorio acestei mănăstire Toderenii pe sat întreg Hrenăuțai, ce ieste pe Ciuhur în ținut Hotinului pe de amândoao părțile de apă cu doao heleștei și cu mori în Ciuhur, arătând și hotarele acestei moșie. Deci macar că danie numitului ctitor a acestei mănăstire acum nu s'au văzut, dar fiindcă tălmăcire pomenită ieste încredințată cu iscălitura starețului Paisie cunoscut tuturora de cuvios părinte, nu rămâne nici o îndoială că n'ar fi întocma cu orighinalul ei, întărindu-o de adivărată însuș stăpânire mănăstirei Toderenilor,

1. „*Dela*“ nr. 1568. Arhiv. Senat. Chișinău.

ce are atât asupra locului Hrenăuților cu sat subt acest nume, ce este la Ciuhur în partea ținutului Eșii și o hotarnică din 7250 Noembr. 18 de la Ilie Șeptilici și dela alțai, scriind hotarele ci sând depărțitori între moșiea Ciornoleuca a d-sale hatm. Sandul Sturza, și între moșie Lipnicul, pe care o adiverește a mănăstirei Todirenii, cât și asupra altor moșăi dintr'ace danie câte sint pe la alti țănuturi, carele stăpănește mănăstire. Și măcar că pentru giumătate de Hrușovățu a mănăstirei, dată prin danie, face cerire și mănăstirea Suceviția să o ea după hrisovul Domnului Ieremia Movilă Vvod pomenit mai sus din 23 Noem., dar fiindcă însuși numitul Domnu iarăși prin hrisovul seu însămnat din 7114 Oct. 25 arată că pentru această giumătate de Hrușavăț au dat fratelui său giumătate de Durnești partea de gios la Suceava (?) și danie numitului boerio scrie că au dat sat întreg Durneștii mănăstirei sale avându-l întregit la dânsul cu giumătatea ce de baștină și cu giumătatea ace luată schimb pentru Hrușavăț. Dacă acum mănăstire Toderenii ar stăpăni satul Durneștii întreg, apoi n'ar ave cuvânt de cerire pentru Hrușovăț. Dar de vreme ce această mănăstire stăpănește acum numai giumătate de Duruești, adică partea ace, care au fost de baștină a ctitorului ei, iar cealaltă giumătate de Durnești, ce au fost cumpărătura Domnului Ieremia Movilă Vvod o stăpănește mănăstire Suceviția. Cunoscut ieste că schimbul nu s'au urmat după ispisocul acelui Domn arătat din 23 Noembr. Și așa dar în putere daniei postelnicului Teodor Movilovici rămâne giumătate de Hrușavăț fără nici o pricină a mănăstirei Toderenii.

Dintr'aceste însemnate dovezi s'au lămurit moșiile numite mai sus a mănăstirei Todirenii, pentru care înștiințam ca să blne voești Ex-ta să i se întăriască stăpânire asupra lor. Aceste moșii nefiind lămurite mai înainte de vânzare venitului moșiilor pe anul trecut, s'au vândut venitul lor de cătră Divan. Adică Lipnicul și Hrenăuții în numărul a 33 moșie ce nu s'au arătat stăpâni asupra lor și trecuți la altile izvod a comitetului, pentru care după pontul al șesile din predlojeniea Ex-tale dela 22 Apr. anul trecut supt no. 1358 nu se cuvine să ea mănăstirea nici un ban. Iar moșie Hrușavățul fiindcă ieste trecută la izvodul al șesile a comitetului la numărul moșiilor însămnate în părți nehotărâte, și bani pentru această moșie sânt depozit la visterie, să se de știre

visterii ca să opriască dintr'acei bani cât se cuvine pentru lefile comitetului, şi din ceilalţi să de pentru giumătate de moşie mănăstirei partea sa.

1810 Febr. 26

Costachi Ghica logofăt
Constantin Balş logofăt
Sandulachi Sturza hatman.

Lexiconul termenilor entopici din limba romînă în Basarabia.

*Urmare.**

1. Raclă . . . Răsadniţă.
2. Râmătură | Scormonitură lungă. Curăţirea pământului de ceia
3. Râmnitură | ce este deasupra. Scormonitură ca a unui vierme
4. Râmuitură | sau cârtiţă. Mâncătura ce o face primăvara în lunca
5. Rânitură | râului un braţ al lui.
6. Râmnic . . Iaz. Loc mai ridicat lângă şesul nisipos al luncei cu pământ mai negru.
7. Raişte . . Vraişte, adică loc deschis pentru toate vânturile.
8. Rariște . . Pădure rară. Fâneaţă cu iarbă rară.
9. Răsadniţă . Câmp mic de legumicultură.
10. Răsătură . Scobitură în pământ făcută prin roadere de către apă.
11. Răschietură | Scormonitură făcută în pământ de o apă curgă-
12. Răschitură | toare sau animal.
13. Râscruce . Locul de întretăiere a două drumuri sau două hotare, ori alt ceva.
14. Răsturniş . Locul unde coasta dealului îşi schimbă atât de tare aplecarea, încât pare că se restoarnă.
15. Razâniş . . Temei solid de deal sau munte.
16. Răzor . . . Câmp mic în formă de terasă. Strat din grădină.
17. Redie . . | Partea cea mai deasă a pădurei, adică partea cea
18. Rediş . . | mai greu de străbătut.
19. Rojină . . Loc cu pământ mai umed şi o vegetaţie mai bine dezvoltată.

---

* Vezi „*Arhivele Basarabiei*“ nr. 3 930.

1. Sabură . . Prund.
2. Sad . . . Loc sădit cu ceva.
3. Salamură
4. Sălămură } Izvor de apă foarte sărată.
5. Sălaș . . . Așezare de locuințî omenești.
6. Samară . . Culmea înălțimei.
7. Saramură
8. Sărămură } Izvor de apă foarte sărată.
9. Scăricică
10. Scăunel . } Terasă.
11. Schelă . . Locul unde se dau la mal bărcile pescarilor, căruțele etc.
12. Scrob . . . Zăpadă întărită de deasupra omătului.
13. Scursură . Braț de rău ori de părău. Canal de scurgere.
14. Sehelb . } Pădure de lăstăriș, crescută în locul unei păduri
15. Seherb . } tăiată în crâng.
16. Selaș (Sălaș). Așezare de oameni.
17. Silhă . . } Pădure atât de deasă, încât nu poți trece prin ea.
18. Sihlă . . }
19. Slatină (=Sărămură) Izvor de apă foarte sărată.
20. Slobozie . Sat, unde or cine putea să se așeze mai ales liuzii (streinii) și lăturalnicii (locuitori vremelnici).
21. Smidă . . Pădure deasă și tânără, crescută în locul pădurei arse. Pădure joasă, care nu-ți închide cerul, lăsând lumina să ajungă la călător. Luminiș (relativ). Pădure de tufișuri. Hățiș tânăr. Pădurice într'o depresiune. Pădure cu mulți copaci căzuți, încât nu poți pătrunde prin ea.
22. Socaci . . Drum lateral într'un sat.
23. Smolniță
24. Smoniță } Pământ negru.
25. Sodom . . Loc pustiit. Prăpăd.
26. Spic (de stâncă, de lut, etc.), Stâlp ascuțit de piatră sau de lut.
27. Sprinceană . Muchia de sus a coastei văii (sau dealului).
28. Stăi . . . . Stâncă mare ascuțită. In partea de sus.
29. Stan . . } Stânci mari, nedesfăcute și necrăpate.
30. Stană . . } Blocuri de pământ, mari și nedesfăcute.
31. Stână . . . Locul unde se adăpostesc și se mulg oile.

32. Standoală . Arie cu coşare (şi cu alte acareturi) pe câmp.
33. Stăpânire . Moşie stăpânită.
34. Stei=Stăi . (vezi mai sus).
35. Stejeret . . Pădure de stejar.
36. Sterină . . Mirişte.
37. Steu=Stăi . (vezi mai sus).
38. Storişte . . Locul unde stau vitele.
39. Stihiu . . . Stihie.
40. Strat . . . Răsadniţă.
41. Stroh . . . Pleava valurilor, văzute de departe în largul mării sau lacurilor.
42. Strug . . . Vârtej de apă. Adâncimi mari. Ape periculoase. Bezdna mării.
43. Strung . . Chee. Srtămtoare lungă.
44. Stufă . . . Tufăriş.
45. Sturi . . . Dealuri de stânci.
46. Suhat . . . Păscătoare. Păşune.
47. Surdue . . Vale foarte adâncă, mare şi lungă, cu coaste repezi şi prăpăstioase, având şi chei în albie.
48. Surlă . . . Bordei de vară făcut deasupra pământului.
49. Surpuş . . Surpătură. Coastă foarte repede şi chiar abruptă.
50. Svolie . . Brazdă verde (=Glie).

1. Şes . . . Loc nisipos, întins şi orizontal.
2. Şirău . . } Şuvoi de apă (=Jirlău).
3. Şirlău . } Şuvoi de apă (=Jirlău).
4. Şleau . . . Noroi amestecat cu omăt.
5. Şomăldoae . Movilă de peatră.
6. Ştioalnă . . Bulboană.
7. Ştiubină . . Bulboană mică.
8. Ştubei . . Izvor (fântână), captat cu un trunchi de copac scobit înăuntru.
9. Şurcă . . . Canal subtire, pe unde curge firul de apă al izvorului pe suprafaţa pământului.
10. Şvichiu . . Fâşie ce se îngustează ca capătul biciului.

1. Tablă . . . Câmp, parcelă mică.
2. Tăblăluţă . Tablă mică.

3. Talaz . .
4. Tălaz . . | Valuri mari de apă. Ape mari, ce vin năprasnic.
5. Taluz . . | Urcușuri mari pe o întindere mică.
6. Tăluz . .
7. Tâmp. . | Deal sau munte, care se ridică brusc și la mare
8. Tâmpă . | înălțime deasupra unui șes.
9. Târbau . . Movilă joasă și lată, care ca formă seamănă cu pântecele unei vaci.
10. Târlă . . . Stână mică. Locul unde oile se odihnesc la amiazi sau și noaptea în curs de câte-va zile sau săptămâni — chiar.
11. Târnă . . . Grămadă lată, de înălțimea tufărișului de porumbrele.
12. Târșet . |
13. Târșetură | Pădurice de un an, ce a crescut în locul pădurei
14. Târșie . | tăiate.
15. Târsiș . . Pădurice de molizi.
16. Târș . . . Pădure. Pădure de molizi.
17. Temnic . . Groapă mare în pământ, ce se îngustează în sus și în care se țineau înainte grâul, știubee și alte lucruri (zâmnic).
18. Tepseu . . Tapșan.
19. Terpel . . Loc mic de păscut.
20. Tină . . . Noroi pân la glezne.
21. Tinoagă . . Loc cu nomol obișnuit.
22. Tinoavă . | Mlăștină adâncă cu foarte multe resturi vegetale
23. Tinov . | acoperit cu mușchi sau chiar cu ierbiș.
24. Tivdă . . . Depresiune de forma unei breuci.
25. Tochilă . |
26. Topchilă | Băltoaca, unde se topește cânepa.
27. Topliță . . Ape mocirloase, cari nu înghiață nici iarna. Izvor cu debit intermitent, care iese în mijlocul unei mlaștini.
28. Toriște . . Remășițe de iarbă, fân și pae din fundul ieslelor sau de la așternutul vitelor. Fân mărunțit și murdărit. Locul unde se ține acest material.
29. Tragân . . Coamă.
30. Trâmbă . . Pânză mare de apă de revărsare.
31. Troacă . . Vâlcea închisă, ce are forma unei albii.

32. Troien . . Ridicătură lungă, dat nu tocmai înaltă. Un drum foarte veche.
33. Trup . . . Parcelă de moșie, sau de teren în general.
34. Tuluz . . . Talaz (vezi mai sus).
35. Tumurluc . Stâlp natural de pământ sau de piatră, înalt și subțire.
36. Turăstie
37. Turiște . } Toriște (vezi mai sus).
1. Țâclău .
2. Țâcmau . } Deal cu spinare țuguiată și scurtă.
3. Țâglă (=Copârșoană)—Movilă
4. Țâlfă . . . Movilă mică.
5. Țanc . . . Ocol. Circumferință.
6. Țara zmeului . . . Țările de la Nord.
7. Țârcăviș . Câmpul din afară de sat, așezat chiar lângă sat.
8. Țarină . . Regiunea cultivată de lângă sat. Câmpie lucrată.
9. Țârm . .
10. Țârmure } Malul râului, lacului, mării.
11. Țârnă . . . Țarină. Pământ fărămițat.
12. Țepiș .
13. Țipiș . . } Coastă foarte repede.
14. Țipău . . . Bolovan cât o pâine mică.
15. Țopau . . Deal prăpăstios.
16. Țurană . . Corhană. Coastă priporie și sterilă, pe care cu anevoe te urci și cu anevoe o cobori și nici cărare nu poți face pe ea.
17. Țurțudău . Bloc de piatră, rămas pe coastă în formă de stîlp mai subțire la bază.
18. Țuțuroi . . Șiroi de apă sau de nomol lichid.
1. Ududău . . Râpă plină de dudăe.
2. Ulei . . . Izvor (fântână) captat cu o scorbură de copac (știubei).
3. Undă . . . Umflare repede a apei.
4. Unghet . . Cotlon.
1. Văcărează . Staulu vacilor.
2. Văcărie . . Locul unde pasc vacile.
3. Văgan . . Văgăună mare (sau mică).
4. Valafia .
5. Valașia . } Țara românească.

6. Vânea . . . Vâlcea scurtă, lată și potrivit de adâncă.
7. Vârcă . . Vârf
8. Vărmeghie Ocol, județ, ținut.
9. Vărsărel . . Afluent.
10. Vărsătură . Gura văii sau a râului.
11. Vârvomare . Umflarea apei după ploi sau dupe topirea omătului.
12. Vatră . . . Loc anume, unde crește numai un soi de buruene, sau tufe, sau semănături.
13. Vlitură . . Vămolitură.
14. Vladnic . } Lúncă foarte umedă.
15. Vlamnic } Lúncă foarte umedă.
16. Vraiște . . Loc deschis pentru toate vânturile și pentru toate vieţuitoarele.
1. Zăcătoare . Locul unde se mulg oile (=Comarnic).
2. Zâgâ . . . Tuf calcaros (traversiu).
3. Zăgan . . Crov Strachină Vâlcea rotundă și mică.
4 Zăhăitură . Pornitură cu resturnarea și răvășirea terenului.
5. Zâmnic . . Pivniță mică și primitivă.
6. Zăpor . . Ingrămădire de sloiuri de gheață, sau lemne, ori buruenișș, cari opresc cursul apei, mai ales în cazul apelor de revărsare.
7. Zare . . . Culmea dealului. Orizont
8 Zaton . . . Golf mai lărguț și nu tocmai adânc, care nu este atins de ircovu apei.
9. Zmeuriș . . Loc crescut cu zmeură.
10. Zorlă . . } Grămadă de pământ sau de buruene.
11. Zurlă . . } Grămadă de pământ sau de buruene.

(Sfârșit)

T Porucic.

Veniamin Costachi Proin Mitropolit la Mănăstirea Slatina

de **T. G. Bulat**

Viaţa atât de bogată în realizări, dar şi deosebit de agitată, a marelui ierarh moldovan ni este cunoscută mai ales din lucrările lui Const. Erbiceanu şi acelea ale d-lui N. Iorga.

In materialul care urmează dăm câteva ştiri nouă în cea ce priveşte rostul lui de stareţ al Mănăstirii Slatina.

Plecarea din scaunul metropolitan este pusă în Februarie 1808.

Actele noastre care sunt din 1810 ne confirmă că dânsul a avut conducerea, cel puţin, formală, a gospodării ctitorii Lăpuşneanului. Din datele pe care le posedăm constatăm că mănăstirea avea o economie grea, din cauza cheltuelilor făcute de foştii stareţ şi chiar de oameni puşi de marele şi blândul ierarh.

Conflictul se declară între arhimandritul Filaret Beldiman, şi mănăstire, a căruia răspundere o avea Veniamin proin mitropolit. Din corespondenţa purtată se constată că în adevăr lui îi fusese încredinţată mănăstirea de doi ani, în 1810. Fostul igumen Filaret supără pe angelicul ierarh cu îndărătnicia lui. A fost nevoie ca să se intervină pe lângă episcopul Gherasim al Romanului spre a lua măsuri. In socotelile prezintate aci, se vede că şcoala dela Socola n'a fost nicicând uitată, de fericitul ei ctitor.

In soiul acestor discuţii fostul mitropolit nu este scutit şi de oarecare ofense.

Nici o mirare, când ne gândim că, faţă în faţă sta, un suflet pierdut în reveria cerurilor, cu acela al unui om profund realist, cum a fost Gavril Bănulescu! Concluzia la care se ajunge este clară: „pentrucă Prea o sfinţia sa Kir Veniamin după haracteru ipochimenului său nu poate în faţa sa totdeauna să caute icono-

mia mănăstirii", „să se orânduiască Prea o sfinții sale în loc de mănăstirea Slatina o sumă hotărîtă de bani spre întâmpinarea celor trebuincioase a vieții". In Septembrie 1810 lucrul era cu desăvârșire așezat. Proin Mitropolitul urma să meargă la Neamțu, iar mănăstirea trecea supt conducerea unui nou egumen, care purta numele tot de Veniamin, desigur un ucenic al strălucitului ierarh. Iar concluzia care se desprinde este acea, că Mitropolitul Veniamin Costachi a fost timp de doi ani egumen titular al mănăstirii Slatina, ctitoria și lăcașul de odihnă veșnică al lui Alexandru Vodă Lăpușneanu, fapt ce parea până azi nu tocmai sigur! [1]

I. [2]

Părintiască blagoslovenie îți trimitem.

Am văzut cele ce-m scrii în pricina schimbării zapisilor de datorie ce-au făcut Kir Filaret și nici într'un chip vadiaoa ce cere d-lui banul fratile său eu nu o preimăsc. Pentru această numai decât să-te arăți înainte d-sale vornicului Dumitrachi cu scrisoare aceasta și dacă d-lui nu-i va putè pleca, ca dupre făgăduința sa adică a lui Kir Filaret să dea sfârș't. Și cu venire ta să-mi aduci toate zapisile ce esti (sic) pe numile mănăstirii, apoi vei arăta d-sale vornicului, că ești îndatorat de mine, a face arătare la sfânta Mă[năstire] și vei face arătare cerșind să de samă de venit și de cheltuială. Și dacă-i va rămăne Mănăstire datoare prin știre s. Mă. va rămâne îndatorită a-i plăti. Iar fără de a da s. sama de amăruntul, nu poci nicidecum a supune mănăstire la atâta datorie. Iar de are a cere ceva dela mine pentru slujba de atâța ani, să ceară dela mine, iar nu dela Slatina, fie mulțămit cu banii căți i-au luat din venitul anului viitor. Nu i să cer și capite datorie. Ce-au găsit la M mai lasând încă 4000 lei pentru puțăne oi ce-i trec spori al său, s'au priimit. Așa dar caută și să fii cu luare aminte a nu te pleca într'alt chip, ce ori precum și mai înainte, atât prin cuvânt ti am povățuit, cât și prin scris, ori de nu să priimi s. Căci mănăstire nu are nimic cu d-lui banu. Vei face arătare la S. M. unde și vei fi la toate răspunzător din parte me. Și de precum de acolo să va hotără rămăe însă mai înainte vei arăta cuconului Dimitrachi. Poate ca d-lui mai sfătuindu-să va

1. Vezi și Iorga N. *Istoria bisericii românești.* vol. II, p. 225.
2. „*Dela*" nr. 100/1810. Arhivele Mitropolii Chișinău.

priimi, şi de nu poate d-lui banu a să pune chezăşi nu strică, ce numai zapisile cele pe numele Mă[năstirii] să scoaţă şi dăndu-ţi-le să mi le aduci.

Aceasta şi fei blagoslovit.

1810 Feb. 19. Părintele tău cel duhovnicesc
Veniamin P[roin] M[itropolit]

II.

Cu cea în Hristos frăţească dragoste, şi cu smerenie mă închin Preo o sfinţii tale.

Prin smerită frăţească mea scrisoare, fac arătare P. o. s. tale şi mă rog ca să bine voeşti, a întra în cercetarea prea cuviosului arhimandrit Filaret, şi cu sfânta mănăstire Slatina. Fiindcă după ce nici nu felio de samă pentru veniturile şi cheltuelile mănăstirei nu-mi dă cînd iastă rânduit igumen, dar nici pe acesti doi ani, de când mi s'au dat mii de cătră patrie spre chiverniseala, ci încă o lasă datorie cu 51600 lei, afară de către dobândă nu o avea plătită pe la unii din creditori, şi câte pe 5 ani. Şi afară de venitul ce au luat, nu numai păn la sfânt Gheorghie viitor, ci şi din venitul anului viitor, vre-o 5000 lei, şi mănăstire lipsită de toate păn şi de grău şi de la Octombrie .ncoace nici au mai vrut să cheltuiască. Eu dar văzând întâi că mi se cere samă de veniturile şi cheltuelile mănăstirei de cătră sfântă Mitrop.(olie) şi că am fost îndatorit a da 3000 lei ştiuţi Preo o sfinţii tale. Şi mai vârtos după ce nu-i samă, văzând că nici niscaiva zidiri s'au acareturi sau alte lucrări ori în lăuntru mănăstirei, ori pe afară nu sânt făcute de prea cuvioşie sa, îngăduindu-mă, ci am priimit datoriea cătă o au găsit şi pre cuvioşie sa la mănăstire, şi fără a răspunde prea cuv. sa din veniturile mănăstirei să pot cheltui eu de când p. c. sa s'au lepădat. Pentru care urmare înscris au dat cu a sa iscălitura, făgăduindu-mi că-şi va sigurevsi pe mănăstire a nu fi mai mult supărată. De care cu documentul te vei pliroforosi Preo o sfinţie ta de la ierodiaconul Veniamin. Acum dar unde aşteptam să mă văd odihnit despre aceasta, îmi scrie ierod. Veniamin că să nepotriveaşte zicând, ca numai aceli zăpise le va plăti pre cuv. sa, care nu vor fi adeverite de mine, iar cele adeverite nu.

Prea o sfinţite, eu când eram în sfânta mitropolie, adevărat

i-am adevenit câteva zapisă, însă me-au arătat altă întoma sumă, că avea să ea cu zapisă de la alți ipochimeni și cu acest chip le-am adeverit. Și în..... trecut, iarăși trei zapise de 13000 lei ai d. sale banului Aleco (?) frateli său ce le-au moit, toate asupra acestii încredințări, din care zapisă celi realua (?) anumi..... era și știut. Și socotind că măcar de acum mă va ascultă și mănăstire o va iconomisi, nu voeam din (?) igumenie a-l scoate, păn ce însuși a să iconomisi după cum cere vremea..... Și acum datoriea cătă are a plăti o lasă în spatele mănăstiriei. Iar cea ce are să ea nu arată. Pentru aceste dar mă rog Prea o sfinții tale, cum Dumnezeu te va lumina să pui la cale, ca și mănăstirea să nu să strâmbătățască, și eu să nu rămas în vorba unora, că am făcut această asuprire mănăstiri, adică ori acolo să-și dea sama, de toate veniturile și cheltuelile de când iaste igumen, ori să-și rădice datoria care o lasă fiind 1810 Mart 7.

al. Presfinții tăle smerit frate și osârdnic rugatorio.

Veniamin P. M.

III.

Fiole Veniamine Ierodiacone bucură-te întru D-nul. Iar dela mine părintească blagoslovenie îți trimit. Am văzut ceale ce îmi scrii că arată Kir Filaret arhim., la cercetarea ce i să face de către cinstita Dicasterie, precum că decând s'au rânduit igumen la această mănăstire da câte 4000 lei pe an la mine, din carii să da la școala Socolii câte 2750 iar 1250 îi opream eu. Și cum că s'au fost îndatorit de mine să răspunză 3000 lei banii cu carii era datori ctitorii schitului Broștenilor, și 1000 lei la facerea hrisovului pentru care arătări a prea cuviosiei sale îmi faci întrebare mie de sânt așa sau nu. Fiiole cu deamănuntul de aceastea nu-m aduc aminte, iar mai ales și de câte le aș ținea minte, neavându-le în scris nu mă pociu întări, ca să nu-l năpăstuesc. Atâta zic că mai nainte de a să da schit Broș[teni] baticul Socolii era dela Kir Filaret câte 2500 lei pe an și mai trecea preste aceștia încă 500 lei din carii să da la cutia milelor și la casnicii S. Mitropolii. Apoi după darea schitului la al doile an mi să pare, l am mai adaos cu 250 lei pentru schit. Și s'au făcut cu cei mai sus arătați 3250; apoi după câte vreame nu-m aduc aminte, singur prea cuv. au înplinit păn la 4000 : pe an preste tot deci până când da câte 2500,

pentru Socola şi de când s'au mai sporit 250 să poate afla din condicile Socolii. Iar pentru cei afară de ai Socolii neavând nici eu în scris nu-l pociu însărcina ci rămâne precum va arăta cu smidisit (?) curat. Pentru 3000 ce zice că au plătit datoriile ctitorilor schit nu ştiu cu deamănuntul cât au fost datorie, însă ştiu că au fost, dar poate să-s dovedească din sineturile lor: sau să fie întrebaţi însuşi ctitorii. Iar cei 1000 pentru hrisov crezu că îi va fi dat, căci aşa să urma pre atuncea precum iaste ştiut. Aceasta dar îţi scriu spre întâmpinarea întrebării ce îm faci, pentru că desăvârşita ştiută nu am şi nu voesc să-s asuprească şi prea cuvioşia sa. Şi fii blagoslovit.

1810 Iun 11

Al cuvioşii tale duhovnicesc părinte

† Veniamin P. M.

De vreme ce Kir Filaret nu s'au ştiut de învoeala şi punere la cale ce făcusem între sinene şi au adus pricina în cercetarea S. Mitrop. apoi şi cuvioşia ta vei face cerere la cinstita Dicasterie ca şi prea cuv. să răspunză toată cheltueala anului trecut păn la 23 Aprilie, şi toţi banii ce au luat în venitul anului acestuea, pentrucă şi noi la sama ce vom arăta trebue să dăm cuvânt pentru aceasta, şi să nu ne însărcinăm cu ce n'am luat.

IV.

Pre milostivi stăpâni

Fiindcă Prea o sfinţia sa Proin Moldavias Kir Veniamin, au avut a cerceta stare sfintei mănăstiri Slatina, şi la cercetare ci au făcut au găsăt mănăstire însărcinată cu o îndestulă somă dă datorie, dă la pre cuviioşăea sa Kir Filaret arhimandret afară de 15000 lei ci au fost mai înainte, pentru cari datorii întrebat fiind precuvioşăea sa unde s'au cheltuit şi neavând îndestule cuvinte a da la aceste întreberi, au priimit de bune voe sa ca să nu rămăi mănăstire îngreuiată cu atăta datorie, să răspundă de la sine dând la sfănta mănăstire şi o scrisoare îndatoritoare de însuşi sfinţăesa scrisă. Iar acum după venire sa la Eşi care s'au făcut păntru ca să sigurăpsască pre mănăstire de creditoari, căindu-să nu ştiu pentru ce să înpotriveşte. Pentru aciasta dar după ipitropicească carte ci am de la Pre o sfinţăea sa Proin Moldavias Kir Veniamin ăl rogu

prin aciastă jalobă a me, la sfântă judecătoräe cerşând ca să cerceteză pentru această înpotrivire a sa, şi să l supui ca să păzască făgăduinţa care de bună voe au dat înscris la mănăstiri să schimbe şi zapisăle datoriilor dând a li săli, ca să nu rămäe mănăstire nedreptăţuită. Aşa mă rog, şi după cum înălţăme minţăi Pre o sfinţilor voastre va socoti.

Al Prea o sfinţăilor voastre plea plecată şi nevrednică slugă
Veniamin Ierod.

No. 539.

V.[1]

Dela exarhicească Dicasterie către Prea o sfinţia sa mitropolit proin Moldovias Kir Veniamin proestos mănăstiriu Slatina.

Exarhiceasca Dicasterie din porunca Prea o sfinţitului îndreptătorolui sinod celen şi al aceluias în Moldavia, Valahia ş Basarabia exarh mitropolit şi cavaler Gavriil cercetând contracturile cele ce să cuprind în jalba ce au dat d-lui Petru Jon Vlahovici sudit austriacesc au găsit cum că sânt făcute şi de cătră Prea o sfinţia ta întărite înpotriva aşăzării ce s'au făcut în ţara aceasta la anul 1803 Martie 16 cu sfatul de obşte, iscălindu-se de însuş Prea o sfinţia ta aflându te în scaunul Mitropolii la acea vreme înpreună cu episcopii şi cu toţi boerii ţării, care s'au întărit şi de cătră Domnul de atuncea Alexandru Muruz Vvod, unde între altele zece şi acest pont adică „venituri'e moşiilor şi alte acareturi, atât a Mitropoliei, cât şi a Episcopiilor şi a mănăstirilor vânzându-se cu anul, să nu fie slobod a să vinde mai mult decât pe trei ani". Şi viind şi înalt Prea o sf. sa părintele Mitropolitul şi Exarhul Gavriil din porunca a împărăteştil sale măriri Alexandru Pavlovici a toată Rosia la scaunul Mitropolei Moldavei şi a Exarhiei Moldavei; Valahiei şi Basarabiei, cum şi a vinde veniturile moşiilor mai mult de cât pe trei ani, după care aşăzări multe contracturi făcute pe mulţi ani s'au averisit şi au rămas rasuflate.

Drept acea fiindcă şi Prea o sfinţia ta acum la mănăstirea Slatina având stăpânirea numai ca un igumen nu poţi strica aşăzarea cea s'au făcut cu sfatul de obşte şi s'au întărit şi de Dom-

1. „*Dela*" nr. 123/1810. Arhiv. Mitrop. Chişinău.

nul țării de atunci și de însuși Prea o sfinție ta împreună cu episcopii și cu boerii țării și nici ai voe a face vre o mișcare nepotrivită cu întocmelile stăpânirii de acum. Așa dar și contractele ce s'au făcut de către arhimandritul Filaret cu priimirea și iscăliTura Prea o sfintei tale și s'au dat d-sale jăluitoriolui Petru Vlahovici: unul pe moșiea Cerepcăuții cu vade dela 1818 păn la 1824 care este un lucru cu totul de mierare ca să se facă un contract cu opt ani mai înainte de a veni vremea stăpânirii lui, neștiind ce prețuri vor fi pe atuncea. Al doilea pe moșiea Măzăcăeștii rămași pe șasă ani adecă dela 1811 până la 1817 ca unele ce sânt făcute în potriva celor mai sus arătate așăzări, nu pot fi priimite, nici întărite de către Exarhiceasca Dicasterie, ci ca niște scrisori nelegiuite și răsuflate s'au oprit aicea. Pentru care cinstit d lui jăluitoriol Petru Vlahovici s'au înștiințat. Și deosebit aseamine înștiințare s'au făcut cinstitului departament al pricinilor streine spre a da cuviincios răspuns cinstitei K. K aghenței din Iași în pricina aceasta. Și să scrie și Prea o sfinției tale ca să nu mai primești a să face contractori de aceste pe mulți ani „care mai întâio sânt înpotriva bunni orândueli al doilea și spre paguba folosului mănăstirii. Iară cât pentru moșiea Măzăcăeștii ca e esă din stăpânire orăndătoriolui la 23 April a anului viitorio, o poate d-lui Vlahovici a o cere cu protimisis și Prea o sfinția ta a o da, însă cu contract legiort numai pe trei ani cu știrea exarhicești dicasterii după rânduiala de acum.

Iulie 6
1810 ani, Iași

No. 611.

VI.[1]

Prea o Sfințite Episcope al Romanului Kir Gherasim.

După cearirea Prea o sfinției sale Kir Veniamin proin Moldavias socotelile mănăstirii Slatina de venit și cheltuială ce s'au petrecut prin mâna arhimandritului Filaret Beldiman s'au căutat din porunca noastră de către Exarhiceasca Dicasterie și luând sfârșit s'au făcut și anafora. Drept acea noi alăturând aicea atât copiile de izvoade cât și di pe anaforau ce s'au făcut de către Exarhiceasca noastra Dicasterie împreună cu aceasta a noastră scri-

1. „*Dela*“ nr. 100/1810. Arhiv. Mitrop. Chișinău.

soare le trimitem la Prea o sfinţia ta. Pentru care poftim pe Prea o sfinţia ta ca primindu-le să ei osteneală să mergi la Prea o sfinţie sa Kir Veniamin la mănăstire unde să va fi aflând la Neamţi sau la Slatina şi să arăţi Prea o sfinţei sale izvoadele şi dacă Prea o sfinţia sa la vreunile din condeile izvoadelor va găsi oareşcare îndoiala poate arăta dovezi dacă va socoti spre a verisirea lor şi ve vei înştiinţa pentru toate. Rămânem [1].

Iole 21 (?)
1810 goda

VII.

Spre înplinirea poruncii a înalt p. o. sf. voastre, ce după cearire Prea o sfintiei sale Kir Veniamin proin Moldavias aţi bine voit a da Exarhiceştii Dicasteri la 7 Iunie a anului curgătorio, ca Dicasteria înpreună cu asesorul duhovniceştii consistorii a Mitropoliei Moldovei arhimandritul Chiril proestosul mănăstirii Socola să facă samă curată de venit şi cheltuială ce s'au petrecut primâna arhimandritului Filaret atât în diastima vremii ce au fost el igumen, cât şi din vremea ce s'au dat mănăstirea Prea o sfinţii sale Kir Veniamin proin Moldavias. S'au cercetat sămile arhimandritului Filaret dela 1803 Septembrie 20 până la 1810 Aprilie 23. Şi lămurind sama venitului şi cheltuelilor iată avem cinste a o arăta înalt prea o sfiinţiilor voastre aratând cum că, măcar că după ce s'au cercetat cu de amăruntul toate condicile şi însămnarile, nu s'au ţinut în sama 7175 lei cu toate acestea cheltuiala prisoseşte piste venit 38957 lei precum se vede din socotele. Insă în numărul acestii de prisos sume a cheltuelilor dicasteria mai găseşte încă un condei cu îndoială adecă 10.800 lei dobânda a 15.000 lei datoria veche, pentru că ierodiaconul Veniamin ca un vechil al Prea o sfinţii sale proin Moldavias au arătat cum că Filaret vânzând doao moşiăi în Cordun au luat pe 5 ani banii înainte 18.4[illegible]0 lei şi iarăşi vânzând epile au luat 5269 lei ce cuprind suma piste 23 lei, pentru care zicem că cu aceşti bani luându-i de o dată ar fi putut plăti nu numai dobânzile, ce şi datoriea toată. La care

1. De aici este scrisul Mitropolitului Gavriil care a tăiat din concept următoarele: „cât pentru actele cele ce să cuprind în aşezarea Dicasteriei române la socotinţa P. o s. sale Kir Veniamin şi a Prea o sfinţiei tale ca sfatuindu-vă frăţăşte să înştiinţaţi şi pe noi mai înainte de a să face înplinire după hotărârea Dicasteriei".

pont el Filaret din potrivă zice, cum că cu banii epilor din porunca Prea o sfinției sale Kir Veniamin au cumpărat viile.

Iară cu cielalți au avut trebuință a întâmpina cheltuelile mănăstirii pentru că fiind întru acea vreme moșiile eftine și dând la școala Socolii întâio câte 3500 lei pe an, apoi câte 4750 lei, cu rămășița venitului de pe celelalte moșii nu putea iconomisi toate trebuințele mănăstirii. Iar dela începutul anului 1808 când prețul moșiilor s'au mai suit, și anii pentru care luase banii s'au sfârșit, s'au dat mănăstirea Prea o sfinții sale Kir Veniamin proin Moldavias și de atuncea toată ocârmuirea mănăstirii au curs după voia Prea o sfinții sale amestecându-se și oamenii săi arhimandritul Sofronie si ierodiaconul Veniamin mai la toate. Și pentru acea n'au putut plăti datoriile. Hotărârea acestui condeio de a să priimi sau a să aneresi deosăbit rămâne la înaltă înțălepcionea Prea o sfinților voastre. Și așa dacă să va anerisi acest condio prisosește cheltuiala 28.157 lei.

Iar dacă să va priimi 38.957 lei iâingă care alăturând 15.000 lei datorie veche și 7500 ce s'au cheltuit în Cordon în proțesurile ce au avut pentru moșii, rămâne toată datoriea mănăstirii Slatina după scoaterea Arhimandritului Filaret 61.457 lei.

După ce s'au sfârșit sama lui Filaret au arătat Ierodiaconul Veniamin vechilul Prea o sfinției sale proin Moldovias în scris cum că după scoaterea Arhimandritului Filaret s'au mai împrumutat mănăstirea cu 10.050 lei măcar că aceasta datorie nu s'au pus în sama lui Filaret. Ce numai să arată Inalt Prea o Sfinț i voastre spre luarea aminte.

După acest felio de curgere a trebilor mănăstirii Slatina Dicasteria face socoteală cum că, dacă nu să vor metaherisi niscariva măsuri spre curmarea acestor necumpănite iconomii, de grab va cădea mănăstirea în neplătite datorii și să va prăpădi cu totul. Pentrucă Prea o Sfinția sa Kir Veniamin proin Moldavias după haracteru ipochimenului său nu poate în fața sa tot deauna să caute iconomia mănăstirii și să umble după pricinile ei, ci este silit a isprăvi trebile mănăstirii prin vechili, carii în loc de folos aduc pagubă, și în loc de a spori averea, adaog datoriea. Drept acea de către această exarhicească Dicasterie s'au hotărît să se arăte înaltei înțelepcionii Prea o sfinților voastre spre bună socotință. Oare nu veți bine voi Prea o sfinție voastră înpreună cu dumnea-

lor veliții boeri a cnejiei Moldaviei ca să se orânduiască Prea o sfinției sale părintelui Veniamin în loc de mănăstirea Slatina o sumă hotărîtă de bani spre întâmpinarea celor trebuincioase a vieții ?

Și fiindcă din socotelile mănăstirii și din arătarea Arhimandritului Filaret și a Ierodiaconului Veniamin cea în scris dată să vede cum Prea o sfinție sa nu s'au folosit de la mănăstire mai mult de cât numai câte cn 2500 lei pe an. Drept acea să i să orînduiască câte 3000 lei pe an până când va eși mănăstirea din datorii. Iară după ce să vor plăti toate datoriile mănăstirii, să va adaoge leafa aceasta după înalta înțălepcionea Prea o Sfinților voastre. Și această leafă să o priimească Prea o sfinție sa făr de nici o osteneală și supărare prin exarhiceasca Dicasterie și să petreacă viața în liniște. Iar la mănăstire să se rânduiască un proestos deosăbit care să fie hotărît prin instrucție cât să cheltuiască pe an pentru iconomiea mănăstirii, cât să plătească dobânzile banilor, și cât să scază pe fieșcare an din datorii, fiind cu totul oprit a face datorie nouă. Insă și pecetea mănăstirii să se păzească în dicasterie și când va avea proestosul trebuință a face niscaiva contracturi sau alte scrisori cu pecetea mănăstirii, atuncea să vie la Dicasterie ca să le întărească și să pue și pecetea, urmându-se într'acest chip până când să va curăți mănăstirea de datorii cu totul. Apoi va rămâne proestosul deplin ocărmuitoro ca și alți igumeni. Lângă aceasta să se facă poblicație ca toți oricine va fi având zapise cu pecetea mănăstirii Slatina să se arate la exarhiceasca Dicasterie cu zapisile acelea spre cercetare în curgere de trei luni numărând dela 20 Iulie a acestui 1810 an până la 20 Octombrie tot a acestuiași an cu hotărîre cum că cine nu să va arăta păn la sfărșitul vedelii aceștia, acela va pierde toată pretenția. Pentru care să se facă cearire de la cinstitul Divan al Cnejiei Moldavi să se cumpăniască pretutindene după obiceaio cu hotărîre spre înștiințarea creditorilor cum că trecând vadeaoa vor fi păgubași. Și așa după ce să vor aduna toate zapisile la Dicasterie să să se hotărască a fi platnică mănăstirea numai 15000 lei datorie veche și 38957 prisosu cheltuelilor ce s'au primit de cătră Dicasterie peste tot 53957 lei. Iar câtă datorie să va mai afla mai mult de cât această somă să rămâi platnic arhimandritu Filaret

deosăbit de 10050 lei ce s'au luat fără dănsul pentru care au a răspunde cei ce au iscălit zapisăle.

Iară pentru 2280 lei ce i-au oprit Bontăș din banii moșiilor, și i-au fost pus în cheltueli și Dicasteria nu i-a priimit fiindcă s'au dovedit prin mărturiea consistoriei cum că Bontăș acești bani în consistorie au hotărît să-i dea, dacă va lua moșiile și pe alți ani. Pentru care consistoriea au înștiințat pe Prea o sfinție sa Kir Veniamin, și Prea o sfinție sa dând contract pe alți ani, acești bani i-au siguripsit, să aibă Arhimandritul Filaret a-i primi de la Prea o sfinția sa Kir Veniamin.

Așijderea și pentru 2500 lei care arată că i au cheltuit în judecată ce au avut cu mănăstirea Trei Sfetitele pentru moșiea Trușăștii. Și nu i s'au ținut în samă fiindcă n'au scos moșiea, să i să dea voe a căuta sfărșit acestii judecăți, tot cu cheltuiala sa și dacă va scoate moșiea și va rămâne în stăpânirea mănăstirii Slatina ca unul ce o pornit-o să i să dea venitul moșiei acestia pe șasă ani făr de a da ceva la mănăstire. Iar dacă nu va putea izbândi cu judecata aceasta spre folosul mănăsirii, să rămâe păgubaș de toată cheltuiala atât din nainte, cât și cea di pe urmă ce va face precum s'au priimit și însuși. Mai pe urmă pentru osteneala și hainile sale în șasă ani care arată că în izvodul cheltuelilor nu s'au pus și cere dela Dicasterie a-i hotărî nu să găsăște cu cale a i să rândui nimică pentrucă ostenelile lui n'au folosit pe mănăstire, ce au încărcat o cu datorii.

Ior cea di pe urmă hotărîre rămâne la înaltă înțălepcionea Prea o sfinților voastre.

VIII.[1]

No. 893

Cuvioase ieromonahe Veniamin igumen Mănăstirii Slatina, arhierească blagoslovenie.

Pe lângă altele poruncim cuvioșiei tale ca din venitul mănăstirii mai întâi pe tot anul să aibi a da P. o sf. sale proin Moldavie Kir Veniamin patru[2] (sic) mii de lei leafă ce i s'au rânduit începându-să anii de acum 1810 Iulie 20 zile trecut, care bani îi vei da în doao vadele, adecă la începirea a tot anul 2000 lei și

1. „Dela" nr. 179/1810 Arhiv. Mitropoliei Chișinău.

la jumătate de an iarăşi 2000 lei primind de la P. o. sf. sa la fieşcare dare de bani adeverinţă că i-au primit, urmându-să aceasta neschimbat şi făr de a să face vre-o zăticnire cândva Prea o Sf. sale cu darea banilor lef i. Al doilea pe tot anul vei avea a da la şcoala de la Socola câte trei mii cinci sute lei după cum şi până acum s'au dat. Iar din cinci sute lei păn la 4000 ce să opresc de la şcoală vei da . . . . . [1].

1810 an. Sept. 22 zile.

IX. [2]

Prea o Sfinţite Mitropolite proin Moldavei Kir Veniamin.

După cercetarea ce s'au făcut în exarhiceasca dicasterie semilor Mănăstirii Slatinii s'au aflat cum că această mănăstire este însărcinată cu datorii de 61457 şi 61 b. socotindu-să tot chipul cum şă se iconomisiască această mănăstire atât la plata datoriilor şi a dobînzilor, cît şi pentru ţinerea ei cu calugări şi cu poslusnici ce să află întrânsa. Şi luând sama că Prea o Sfinţiea ta după samul P. o Sf. tale nu poţi singur toate a le căuta, iară cei rânduiţi de P. o. Sf. ta iconom fiind oameni înteresaţi caută numai a lor folos s'au socotit cu sfatul de obşte ca P. o Sf. ta să fii slobod de supărările aceştii mănăstiri in care să află şi descurcat de ocârmuirea ei, liniştindu-te în mănăstirea Neamţului unde ţ-ai gătit şi case de odihnă, nouă pentru cele trebuincioase P. o Sf. tale vei avea P. o Sf. ta dela numita mănăstire Slatina pe tot anul câte trei mii lei leafă până să va plăti Mănăstirea de toate datoriile şi atuncea vei lua P. o Sf. ta îndoită această leafă. Iară la Mănăstirea Slatina s'au rânduit igumen căruea i s'au dat poruncă cum sa urmeze la toate spre a descărca sarcina datoriilor Mănăstirii acestia.

Sept. 22 zile
1810 an.
Iaşi

---

1. Scris de mâna Exarhului Gavriil Bănulescu, care a înlocuit pe trei cât era în text, cu patru.

2. *Ibidem.*

X. [1]

Prea o Sfinţite Mitropolite proin Moldavias Kir Veniamin.

Fiindcă după hotărîrea ce s'au făcut cu sfatul de obşte ca Prea o Sf. ta să fii slobod de supărările mănăstirii Slatina în care să află şi descurcat de ocîrmuirea ei, pentru acea dar s'au rânduit igumen numitei mănăstiri Slatina pe cuvioşia sa ieromonahul Veniamin. Drept acea la această a noastră scrisoare poftim pe Prea o Sf. ta ca să porunceşti vechililor ce i-ai avut la această mănăstirea prea cuvioşia sa arhimandritul Filaret Beldiman şi ierodiaconul Veniamin Racoviţă ca să de toată zăstrea mănăstirii în mâna noului igumen după izvodul cu care au priimit arhimandritul Filaret mănăstire când s'au rânduit igumen, unde vor fi faţă prea cuvioşiei sale arhimandriţii Ioasaf Frumuşanul şi Antonie de la Rişca la darea mănăstirii cu izvod în mâna noului igumen după porunca ce le s'au dat. Făcându-să doo izvoade asămine şi iscalite de de amândoo părţile adecă: de dătători şi de primitori, din care unul va rămâne la mănăstire iară altul împreună cu reportul ce să va face de cele ce s'au urmat la darea mănăstirii să se trimată aice la exarhiceasca noastră Dicasterie.

Sept 24 zile
1810 an
Iaşi

---

1. *Ibidem.*

TABLA DE MATERIE A Nr. 2/1931

Pag.

1. **T. G. Bulat**, Rușii caută metale în Moldova 65
2. **Const. N. Tomescu,** Știri catagrafice din Biserica Moldovei în 1809. — Eparhiilor Hușului și a Romanului . . . 73
3. **Gh. I. Năstase**, Slavi în sec. XVII-lea la Orhei? 91
4. **T. G. Bulat**, Pentru Oltenia 96
5. **Ioan C. Băcilă,** Răpirea Bucovinei și delimitări spre nordul Moldovei 101
6. **T. G. Bulat**, Diviziunea proprietății rurale în ținutul Hotinului după desființarea raialei 118
7. **T. Porucic**, Lexiconul termenilor entopici din limba română în Basarabia (sfârșit) 124
8. **T. G. Bulat,** Veniamin Costachi Proin Mitropolit în Mănăstirea Hotin 130

EDITURA „SCRISUL ROMÂNESC“ CRAIOVA,

recomandă D-lor profesori următoarele manuale, lucrate conform noilor programe și aprobte de Minister:

A. *Pentru gimnazii, licee, seminarii, școli normale și profesionale (băeți și fete).*

T. G. Bulat: **Istoria veche și istoria medievală până la 1453**, pentru clasa I.

T. G. Bulat: **Istoria modernă și contimporană până în zilele noastre**, pentru clasa II.

T. G. Bulat: **Istoria Românilor**, pentru clasa III.

T. G. Bulat: **Istoria antică**, pentru clasa IV.

T. G. Bulat: **Istoria modernă și contimporană**, pentru clasa VI.

B. *Pentru școalele elementare de Comerț.*

T. G. Bulat: **Geografia Continentelor**, pentru cl. I, ediția II.

T. G. Bulat: **Geografia Europei**, pentru clasa II.

T. G. Bulat: **Geografia României**, pentru cl. III, ediția II.

ABONAMENTUL . . . . . Anual Lei 200

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA CHIȘINĂU, STR ALEXANDRU CEL BUN 73 -75